290894

Ўзбекистон - келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

23 август, сешанба, 1994 йил
Сотувда эркин нархда. № 165 (913)

Ўзбекистон Республикаси миллий-маданий марказлари 1-фестивали қатнашчиларига

Азиз дўстлар!

Муҳтарам ватандошлар!

Бутун мамлакатимиз халқлари улкан шодиёна арафасида турибди. Ўзбекистон мустақиллиги уч йиллик байрами ҳар бир фуқаро қалбида фахр ва ифтихор туйғуларини жўш урдирмоқда. Буни сизлар йил мобайнида ўтказган тадбирлар ва бугунги якунловчи тантаналарингиз мисолида ҳам яққол кўриш мумкин.

Кўпмиллатли мамлакатда ҳар бир миллат ва элат равнақини таъминлаш, миллий анъаналар, урф-одатлар ва маданиятларни ривожлантириш демократик ҳуқуқий давлатнинг бебаҳо фазилатидир. Биз ана шундай юксак маърифий жамият қуриш сари бораётган бир пайтда сизларнинг бугунгидек ҳамжиҳатлигингизни юксак қадрлайман.

Сизларнинг мамлакатимиз келажагига катта умид билан қараётганингиз, ўз миллий маданиятингиз равнақи бутун Ўзбекистон тараққиётининг бир қисми эканлигини теран тушуниб турганингиз қувончли ҳодиса.

Ўзбекистон — улкан имкониятлар мамлакати. Айни пайтда у буюк орзу-умидлар, якдиллик, ҳамжиҳатлик, биродарлик юрти. Турли миллат вакилларининг энг эзгу ниятларини муштарак этган, шонли тарихга ва буюк келажакка эга бўлган улуғвор хонадон. Сизлар эса ўз фаолиятингиз, амалий ишларингиз билан ана шу хонадонга яна ҳам нурафшонлик, яна ҳам файз бахш этмоқдасиз.

Ўзбекистон мустақиллигининг уч йиллиги билан яна бир бор кутлар эканман, ҳаммангизга сиҳат-саломатлик, оилангизга тинчлик-омонлик, ватан равнақи йўлидаги шарафли ишларингизда муваффақиятлар тилайман.

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти

Тошкент шаҳри,
1994 йил 20 август.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга

Муҳтарам Ислом Абдуғаниевич!

Биз нафақат Ўзбекистон аҳлининг, балки Марказий Осиёда яшайдиган барча халқларнинг зўр эҳтиромига сазовор бўлган Сиз, юртбошимизни жонажон Ўзбекистонимиз мустақиллигининг уч йиллик муборак байрами билан астойдил табриклаймиз.

Ўтган қисқа давр мобайнида миллатимиз ва диний мансублигимиздан қатъи назар, мустақиллик куни ҳар биримизнинг суюкли байрамимизга айланди. Биз Сизни эса, муҳтарам Президентимиз, тақдир тақозоси билан Ўзбекистонда муқимлашиб қолган юздан ортиқ миллат ва элатларни бағрикенг, меҳнаткаш ўзбек халқи атрофида бирлаштириб, мустақилликни мустаҳкамлашдек буюк вазифани бажаришга сафарбар қила олган кучли раҳбар сифатида тан оламиз. Ўзбекистондаги ижтимоий-сиёсий вазиятнинг мўътадиллиги, миллатлараро муносабатларнинг барқарорлиги, фаровон турмуш, бунёдкорлик ишларига замин ҳозирланаётгани, Ўзбекистонимизнинг мустақил давлат сифатида халқаро нуфузи ошиб бораётгани ва эътиборли давлатлар, йирик сармоядорларнинг диққат-эътиборини тортаётгани, энг аввало, халқчил сиёсатингиз самарасидир.

Ана шу инсонпарвар сиёсат самарасидан баҳраманд бўлаётганимиз, жонажон Ўзбекистонимизнинг буюк келажагини қуришда қатнашаётганимиздан фахрланамиз.

Ўзбекистон – ҳаммамизнинг суюкли ватанимиз, умумий хонадонимиз. Унинг шаъни ва номи ҳаммамизнинг шаънимиз билан боғланиб кетган. Биз ана шу юртнинг тенг ҳуқуқли фуқароси сифатида мустақилликнинг барча масъулиятини зиммамизга олиб, ватанимизнинг буюк келажаги йўлида бирлашиб хизмат қиламиз, обод ва озод ўлка яратамиз, деб Сизни қатъий ишонтирамиз.

Ўзбекистон Республикаси миллий-маданий марказларининг раислари.

ЎЗБЕКИСТОН — УМУМИЙ ХОНАДОНИМИЗ

20 август куни пойтахтимизнинг Халқлар дўстлиги саройида Ўзбекистон Республикаси миллий-маданий марказлари 1-фестивалининг якуний концерти бўлиб ўтди.

Концертнинг очилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Президенти девонининг масъул ходими Алишер Файзуллаев юртбошимиз Ислом Каримовнинг фестивал иштирокчиларига йўллаган табригини ўқиб эшиттирди.

Маълумки, юртимиздаги барча миллий-маданий марказлар шу йилнинг март ойидан буён республикамиз мустақиллигининг уч йиллигига бағишлаб ўз концерт дастурларини намойиш этди. Республика байналмилал маданият маркази ташаббуси билан ўтказилган мазкур тадбирлар ҳар гал чинакам байрам тусини олди. Мамлакатимиздаги турли миллат вакилларининг ўз миллий қадриятлари, урф-одатлари, куй ва қўшиқларининг равнақини таъминлайдиган маданий марказларнинг ташкил этилиши ва кенг фаолият кўрсатиши қувонарли ҳолдир. Зеро, республикамиз Президенти кўп бор таъкидлаганидек, юртимизда яшаётган турли миллат вакиллари ўртасидаги ҳамжиҳатлик ва тотувлик бизнинг энг асосий ютуғимиздир.

Республикамизда ўнлаб миллий-маданий марказлар фаолият кўрсатмоқда. Фестивалда ана шу маданий марказларнинг кўпчилиги миллий концерт дастурларини намойиш этди. Турли тилларда дилрабо қўшиқлар янгради. Бу қўшиқларда дўстлик ва ҳамжиҳатлик, муҳаббат ва садоқат, умид ва орзулар тараннум этилди. Барчамизга ватан бўлган истиқлол юрти — Ўзбекистон мадҳи янгради.

Фестивал якунида миллий-маданий марказларнинг раислари Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга мурожаатнома қабул қилдилар.

Фестивалда Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси Хайрулла Жўраев, матбуот котиби Мурод Муҳаммад Дўст иштирок этди.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ СОҲАСИНИ ИҚТИСОДИЙ РАҒБАТЛАНТИРИШ ВА ЭРКИНЛИК БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Қишлоқ хўжалиги корхоналарининг маҳсулот етиштиришни янада кўпайтиришдан, унинг сифатини яхшилашдан моддий манфаатдорлигини ошириш, қишлоқда ижтимоий масалаларни ҳал этиш мақсадида:

1. Пахта толаси ва ғалладан бўлак қишлоқ хўжалик маҳсулотларига давлат томонидан белгиланган буюртмалар (давлат буюртмалари) бекор қилинсин.

Қорамол ва сутнинг эркин харид нархларига ўтиш амалга оширилсин.

2. Белгиланган топшириқни бажарган хўжаликлар тасарруфида қолдириладиган маҳсулот улуши кўпайтирилиб, харид қилинган пахта толаси ва ғалла ҳажмининг учдан бир қисмига етказилсин, шунга мувофиқ равишда, илгари белгиланган давлат буюртмалари ҳажми камайтирилиб, 75 фоиздан 67 фоизга туширилсин.

Давлат буюртмасининг мазкур даражаси пахтанинг 1994 йилги, ғалланинг 1995 йилги ҳосили учун белгилансин.

3. Пахта ҳосилининг 1994 йилдаги пахта харид нархи бир тоннаси учун ўртача 1200 сўм (пахта толасига айлантириб ҳисоблаганда — 3750 сўм), 1995 йилдаги озиқ-овқат учун мўлжалланган ғалла ҳосилининг бир тоннаси учун 1000 сўм қилиб белгилансин.

4. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси бир ҳафта муддатда 1994 йилги пахта ҳосилини уюшқоқлик билан йиғиб-териб олиш тадбирлари тўғрисида қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 22 август.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ “ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ СОҲАСИНИ ИҚТИСОДИЙ РАҒБАТЛАНТИРИШ ВА ЭРКИНЛИК БЕРИШ ТЎҒРИСИДА“ГИ ФАРМОНИГА

ШАРҲ

Қишлоқда бозор муносабатларига ўтиш билан боғлиқ жараёнларни янада чуқурлаштириш, қишлоқ хўжалик корхоналарининг жамоаларини қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш ҳажмини кўпайтириш учун рағбатлантириш, қишлоқ ходимлари даромадларини ошириш мақсадида, Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони билан пахта толаси ва ғалладан ташқари, барча турдаги қишлоқ хўжалик маҳсулотларига давлат буюртмаси бекор қилинди. Пахта толаси ва ғаллага давлат буюртмаси камайтирилиб, умумий тайёрлаш ҳажмининг 75 фоиздан 67 фоизга туширилди. Қишлоқда етиштириладиган асосий маҳсулот — пахта нархи оширилиб, ҳар тоннасининг нархи 120 сўмдан 1200 сўмга етказилди ёки 10 баравар кўпайтирилди, ғалла нархи эса икки баравар кўпайтирилиб, ҳар тоннасининг нархи 500 сўмдан 1000 сўмга етказилди.

Мазкур тадбир давлатимизнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирувчиларнинг ҳуқуқларини кенгайтиришга, уларнинг маҳсулот етиштириш ҳажмини кўпайтиришдан ва сифатини яхшилашдан манфаатдорлигини оширишга қаратилган сиёсатини рўёбга чиқаришдаги муҳим қадам бўлиб, хўжаликлар зарур даражада рентабелли бўлишини таъминлайди.

Бу тадбир амалий фаолиятда бозор муносабатларининг афзалликларидан самарали фойдаланишга ва пировард натижада қишлоқ аҳлининг турмуш даражасини оширишга имконият яратади.

1994 йил ҳосилидан хўжаликлар тасарруфида қолдириладиган ва эркин нархларда сотиладиган пахтанинг 25 фоиздан 33 фоизга етказилиши ва айни вақтда харид нархларининг оширилиши хўжаликларнинг пахтачилик соҳасидаги рентабеллиги даражасини 70 фоиздан 100 фоизга кўтаришни таъминлайди, бу эса аввалги йиллардагидан уч баравардан зиёдроқдир, ғаллачиликда эса рентабеллик 110 фоизга етади.

Хўжаликларга қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг қолган барча турларини эркин (шартномавий) нархларда сотиш ҳуқуқи берилган бўлиб, бу аввало, бозор муносабатларини ривожлантиришга, ишлаб чиқаришни рағбатлантиришга, ердан самарали фойдаланишга, хўжаликларнинг иқтисодий аҳволини мустаҳкамлашга қаратилган.

Буларнинг ҳаммаси республика иқтисодиётини ривожлантиришнинг ва халқ фаровонлигини оширишнинг асосий омили сифатида қишлоқни устивор даражада ривожлантириш юзасидан мамлакатимизда изчиллик билан амалга оширилаётган сиёсатнинг натижасидир.

ҚИЗҒИН ҲОЗИРЛИК КЎРИЛМОҚДА

Вазирлар Маҳкамасида Ўзбекистон Республикаси мустақиллик кунининг уч йиллиги байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш ташкилот қўмитасининг навбатдаги мажлиси бўлди. Уни Бош вазирнинг биринчи ўринбосари, мазкур қўмита раиси И. Жўрабеков бошқарди.

Мажлисда байрамга тайёргарлик кўриш, хусусан, ободонлаштириш, таъмирлаш ҳамда қурилиш ишларининг қандай амалга оширилаётгани муҳокама қилинди. Республика Президенти Ислом Каримовнинг ана шу масалалар юзасидан ўтказган йиғилиши, унда баён қилинган тавсияларидан сўнг бу ишларнинг янада жонлангани қайд этилди.

Тегишли вазирлик, ҳокимлик, идора ва ташкилот раҳбарларининг байрамга тайёргарликни туғаллаш, уни уюшқоқлик билан ўтказиш юзасидан кўрилаётган чора-тадбирлар хусусидаги ахборотлари тингланди.

Мажлисда республика Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Э. Халилов, Президентнинг давлат маслаҳатчиси Х. Жўраев, Бош вазир ўринбосарлари Р. Юнусов, М. Усмонов, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов қатнашди.

(ЎзА).

ИШОНЧ ЁРЛИҒИ ТОПШИРИЛДИ

Ўзбекистон Республикасининг Покистон Ислом Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Наим Ғойибов Исломободда мамлакат Президенти Сардор Форуқ Аҳмад Хон Легарийга ўз ишонч ёрлиғини топширди.

Элчи Ф.А.Легарийга мамлакатимиз Президенти Ислом Каримовнинг дўстона ва самимий саломларини етказиш билан бирга Ўзбекистонда амалга оширилаётган туб иқтисодий, сиёсий ва ижтмоий ислоҳотлар, республика раҳбарияти олиб бораётган ички ва ташқи сиёсат ҳақида гапириб берди.

Покистон Президенти ўз навбатида Исломободда Ўзбекистон Республикаси элчихонасининг очилиши ўзаро манфаатли муносабатларни янада ривожлантиришда муҳим босқич бўлишини таъкидлади. Ўзбекистонда рўй бераётган ўзгаришларнинг суръати ва кўламидан хурсандлигини айтиб, бу муваффақиятларда Президент Ислом Каримовнинг хизматларини алоҳида қайд этди.

Ишонч ёрлиғини топшириш чоғида икки мамлакат мадҳиялари янгради. Маросим тантанали вазиятда ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигининг матбуот шўъбаси

ЭЛЧИ БИЛАН УЧРАШУВ

21 август куни Ўзбекистон миллий ахборот агентлигида Россия Федерациясининг мамлакатимиздаги фавқулодда ва мухтор элчиси Филипп Сидорский билан учрашув бўлиб ўтди. Унда ЎзА журналистлари ва республикамиздаги айрим газеталарнинг раҳбарлари иштирок этди.

ЎзА бош директори М. Ҳазратқулов Ўзбекистон ва Россия ўртасидаги муносабатлар янги ҳуқуқий асосда ривожланаётганини қайд этиб, ўзаро дўстлик ва ҳамкорликнинг кенгайишида дипломатлар ва журналистлар алоҳида ўрин тутишини таъкидлади.

Суҳбат давомида жаноб Ф. Сидорский Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг ва Россия Президенти Борис Ельциннинг расмий учрашувлари чоғида имзоланган ҳужжатлар манфаатли ва тенг ҳуқуқли ҳамкорлик учун кенг уфқлар очганини айтди. Икки томонлама ва МДҲ доирасида бўлиб ўтган учрашувларда белгиланган тадбирларнинг амалга оширилишига эришиш халқларимизнинг манфаатларига мос бўлиб тушишини таъкидлади. Шу ўринда элчи айрим ғаламис кучларнинг Россия ва Ўзбекистон ўртасидаги дўстона муносабатларга рахна солиш йўлидаги ҳаракатларини қоралади. Ўзбекистон билан Россия ишончли ҳамкор бўлиб қолишига умид билдирди.

Учрашув сўнггида элчи журналистларни қизиқтирган саволларга жавоб қайтарди.

(ЎзА).

ДИПЛОМАТИЯ МУНОСАБАТЛАРИ ЎРНАТИЛДИ

19 август куни Москвада Ўзбекистон ва Грузия Республикалари ўртасида дипломатия муносабатлари ўрнатиш ҳақидаги протокол имзоланди. Мазкур протоколни Ўзбекистон Республикаси номидан мамлакатимизнинг Россия Федерациясидаги мувақкат ишлар вакили Насрулло Мирқурбонов ва Грузия Республикаси номидан шу давлатнинг Россиядаги фавқулодда ва мухтор элчиси Валериан Адвадзе имзолади.

Ҳужжатда Ўзбекистон билан Грузия Республикаларида элчихоналар даражасида ваколатхоналар очиш кўзда тутилган.

Ф. ПАРПИЕВ.
(ЎзА).

БИРОРТАЯМ ТАНҚИД НАТИЖАСИЗ ҚОЛМАСЛИГИ КЕРАК

“УР-ЙИҚИТДА ЕНГСАНГИЗ, МАРРА СИЗНИКИ“

(“Халқ сўзи“, 1994 йил 3 август)

ЙИГИРМА БЕШИНЧИ АВГУСТГАЧА ТАЪМИНЛАНАДИ

Собир Раҳимов туманидаги “8 март“ маҳалласида яшовчи бир гуруҳ маҳалла аҳли 40-дўкон филиалидан меъёрлаштирилган озиқ-овқат маҳсулотларини ўз вақтида олиш олмаётгани, савдони ташкил этишда тартибсизлик бўлаётгани ҳақида арз қилишганди.

Аҳволни яхшилаш юзасидан зарур чора-тадбирлар белгиланди: туман аҳолиси июль ойи учун 10 августнинг ўрталарига қадар, август ойи учун эса 25 августгача 100 фоиз меъёрлаштирилган озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминланади.

Р. УБАЙДУЛЛАЕВ,
туман савдо-ишлаб чиқариш акционерлик жамиятининг раиси.

“ТАКСИ МУАММОСИ“

(“Халқ сўзи“, 1994 йил 9 июль)

КЎЧАЛАРДА НАЗОРАТ ЎРНАТИЛДИ

Ушбу мақола “Тошшаҳарйўловчиавтотранс“ бирлашмаси жамоаси томонидан атрофлича ўрганиб чиқилди. Унда давлат такси автомобилларида таксо-ҳисоблагичларнинг йўқлиги айтиб ўтилган эди.

Текшириш давомида мақолада кўрсатилган камчиликлар асосан тасдиқланди. Мавжуд камчиликларни бартараф этиш учун такси саройига қарашли бўлган тегишли бўлим ходимлари йўл назоратини кучайтирмоқдалар.

С. АСОМИДДИНОВ,
Тошкент шаҳар йўловчилар ташиш автотранспорт ишлаб чиқариш бирлашмаси бошлиғининг биринчи ўринбосари.

“БОҒЧА БИЛАН БЎЙЛАШАЁТГАН АХЛАТХОНА“

(“Халқ сўзи“, 1994 йил 14 июль)

АХЛАТ УЮМИДАН ТОЗАЛАНДИ

Юнусобод туманидаги 479-болалар боғчаси атрофида ахлат уюми тоғдай уюлгани, устига устак, сув қувурларининг оқова сувлари боғча ёнидан оқиб ўтаётганлиги ёзилган эди.

Текшириш натижасида, дарҳақиқат, 479-болалар боғчасидан 15 метр нарида сув тармоғини таъмирлаш ишлари олиб борилаётгани, махсус машиналар чиқиндиларни ўз вақтида олиб кетмаганлиги туфайли ахлатхона вужудга келганлиги аниқланди. Айни пайтда боғча атрофи ахлат уюмидан тозаланиб, назоратга олинмоқда.

З. ЗОЙИРОВ,
Тошкент шаҳар санитария ва эпидемиология станцияси бош ҳакими.

● Долзарб мавзуда суҳбат

ПУЛ ВА ИНФЛЯЦИЯ

Иқтисодиётдаги инфляция жараёнларини тизгинлаш йўллари тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки бошқарувининг раиси Ф. Муллажонов билан ЎзА мухбирининг мулоқоти

— Файзулла Максуджонович, миллий валюта муомалага киритилгач, кейинги икки ой мобайнида, айниқса август ойида республика аҳолиси муайян ижобий ўзгаришларни ҳис қилди — товарлар ва озиқ-овқатларнинг нархи пасайганлиги кузатиляпти. Бу, сизнингча, нима билан боғлиқ — ўлкамиз заминининг саховатлиги биланми ёки бошқа сабаблари борми? Бошқаларга нисбатан бу ҳол сизга мутахассис сифатида кўпроқ маълум бўлиши керак, албатта.

— Бунга жавобан шуни аниқ айтаман: нарх-навонинг ҳозирги босқичида вужудга келган мувозанати — Ҳукумат ва Марказий банкнинг пул қадрсизланишига қарши олиб бораётган чуқур ўйланган сиёсатининг самарасидир. Ҳаммага маълумки, инфляция атамаси яқин ўтмишда ҳам капиталистик мамлакатлардаги муайян салбий ҳодисанинг номи сифатидагина тушуниларди. Кейинги йилларда инфляция маошларимизнинг харид қобилиятини аёвсизлик билан пасайтираётган бир даврда ҳар бир одам бу ҳодисанинг оғирлигини ўз оилавий бюджетида ҳис қилди.

— Инфляция нима ўзи?

— Инфляция — пул муомаласи каналларининг харид қобилияти пасайиб кетаётган пул белгилари билан тўлиб-тошишидир. Нарх-навонинг ўсиши инфляциянинг табиий аломати, бунинг анъанавий илк сабаби эса товар билан пул массаси ўртасидаги номутаносибликдадир. Бу номутаносиблик ишлаб чиқариш камайиши ҳисобига ҳам, муомалага пул ҳаддан зиёд кўп чиқарилиши ҳисобига ҳам вужудга келиши мумкин. Инфляция қаттиқ валютага нисбатан эҳтиёж ортиб боришини англатади, чунки нарх-наво ўсишининг юксак суръати пул ва банк жамғармаларини ҳимоясиз қилиб қўяди, эркин муомаладаги валюта борлиги эса бирон чора-тадбир ахтармай яшашга имкон беради. Бироқ нарх-навонинг ўсиши, агар товарнинг сифат кўрсаткичлари яхшиланиши, бинобарин, унинг қиймати ортиши билан кечса, инфляция мавжудлигини англатмайди. Пул қадрсизланишига олиб келувчи, аҳолида ҳам, товар ишлаб чиқарувчиларда ҳам эртанги кунга ишончсизлик уйғотувчи инфляция — бошқа гап. Бунда товар ишлаб чиқарувчилар ишлаб чиқариш фаолиятини узоқроқ муддатга режалаштиришлари қийинроқ бўлиб бораверади. Бундай инфляция одатда ишлаб чиқариш ҳажмини кескин қисқартириш ва муаммони муомалага қўшимча пул чиқариш билан юмшатишга уриниш оқибатида вужудга келади.

— Марказий банкнинг вазифалари ҳақида ҳам қисқача тўхталиб ўтсангиз...

— Марказий банк муомалага пул чиқариш ҳуқуқига эга бўлган ягона ташкилот, яъни миллий валютанинг эмитенти ҳисобланади. Тижорат банкларидан фарқли ўлароқ Марказий банк хўжалик юритувчи субъектларга хизмат кўрсатмайди ва кредит бермайди. У заруратга қараб бюджет тақчиллигини молиялаштиради ва шу тарзда маориф, соғлиқни сақлаш соҳаларига ва аҳолининг кам таъминланган қатламларига ёрдам кўрсатиб туради.

Марказий банкнинг асосий вазифаси пул-кредит сиёсати воситаларидан фойдаланиб, инфляция жараёнларини тизгинлашдан иборат, зотан муомаладаги пул миқдори нарх-наво ўсишига бевосита таъсир кўрсатади. Бироқ бу ўта эҳтиёткорликни тақозо этади, чунки инфляция омилларининг таъсири муайян вақт ўтганидан кейин сезилади. Шу йилнинг биринчи чорагида биз муомалага товар билан таъминланмаган сўм-купонларни чиқариб, эҳтиётсизлик билан кескин чора кўрдик. Бу пул аҳоли қўлида тўпланиб қолиб, истеъмол бозорига тазйиқ ўтказа бошлади, товарлар, озиқ-овқат ва хизматларнинг нархи ўсишига олиб келди. Бунинг натижасида эса апрелда инфляция даражаси 27,2 фоизни ташкил этди. Иккинчи чоракда Марказий банк пул-кредит сиёсатини қаттиқроқ олиб боришга ўтиб, кредит бериш ва қўшимча нақд пул чиқаришни кескин чегаралаб қўйди. Ҳаммага ҳам тушунарли бўлмаган ортиқча тафсилотларга тўхталиб ўтирмасдан шуни айтишим мумкинки, нарх-наво барқарорлигига эришиш учун биз пул-кредит сиёсатининг асосий воситаларидан фойдаландик ва фойдаланиб келаяпмиз. Бу воситалар пул массаси ўсишини чеклаш ҳамда фоиз ставкалари, резерв талаблари, қимматбаҳо қоғозлар бозори ёрдамида кредитлаш механизмини тартибга солишдан иборат. Барча кўрилган чоралар натижасида июлга келиб инфляция даражаси 8,3 фоизга тушди.

— Нима учун ривожланган мамлакатларда банк кредитлари бўйича фоиз ставкалари кам-у, бизда, айниқса, сўнгги ойларда улар жуда юқори?

— Бозор иқтисодиётида пул ўзининг реал қийматини сақлаб қолиши учун кредитлаш бўйича фоиз ставкалари инфляция даражасидан юқори бўлиши керак. Бу ўринда шуни алоҳида таъкидлаб ўтишни истардимки, амалда банклар бераётган кредитларнинг барчаси улар хизмат кўрсатаётган корхоналарнинг маблағларидир. Бинобарин, банк мижозларининг маблағини шу тарзда сақлаши ва жойлаштириши керакки, инфляция бу маблағларнинг харид қувватини йўқотиб юборолмасин. Кредитлаш бўйича банклар оладиган фоизлар мижозларга уларнинг депозитлари бўйича тўланади. Фоизлардан банклар кўрадиган даромадлар катта эмас. Россия, Қозоғистон ва МДҲнинг бошқа мамлакатларида фоиз ставкалари 250-350 фоизга етган бир пайтда Ўзбекистонда унчалик ошмади. Бу эса ўз навбатида молия операцияларига салбий таъсир кўрсатди.

Инфляция даражаси пасайган тақдирдагина кредитлаш бўйича фоиз ставкалари камаяди. Бу жараён ҳозирги вақтда Болтиқбўйи мамлакатлари ва Россияда кузатилмоқда.

— Марказий банкнинг валюта сиёсати инфляцияга қандай таъсир кўрсатмоқда?

— Сўмнинг ички айирбошланишини таъминлаш, яъни эркин бозорнинг асосий талабларини қондириш ва жаҳон бозори тизимига қўшилиш асосий мақсадимиздир. Бунга эришиш йўлида ҳозир катта ва жиддий тайёргарлик ишларини олиб бормоқдамиз. Биринчи босқичда нақд валютани ҳар бир киши учун 250 долларгача алмаштириб беришни бошладик, бу ҳам инфляцияни сусайтиришга ёрдам беради. Кейинги босқичда банклараро республика валюта биржасида иштирокчилар сафини анча кенгайтириш ва савдода эркин нархларга ўтиш кўзда тутилади. Бироқ бунинг учун аввалига сўмнинг биржа курси ва Марказий банк белгилаб берадиган тижорат курсини мумкин қадар яқинлаштиришга, яъни сўмнинг чет эл валюталарига нисбатан курсида ягона тизимга ўтишга эришиш керак. Фақат ана ўшандагина айирбошлаш пунктларида эркин муомаладаги валютани алмаштиришда чеклашлар бекор қилинади.

— Кейинги вақтларда иш ҳақини тўлаш айрим ҳолларда кечикиши оқибатида сўмлар керакли миқдорда чоп этилмаган ва шу сабабли етишмаяпти, деган миш-мишлар тарқалди.

— Бу миш-мишлар мутлақо асоссиз. Сўмлар ва тийинлар етарлича тайёрланган. Республикамиз собиқ Иттифоқ давлатлари орасида Россиядан кейин халқаро стандартлардаги қоғоз пул ва металл тангани ишлаб чиқарувчи фабрикага эга бўлган иккинчи давлатдир. Иш ҳақи тўлашнинг кечикиши ҳолларига келсак, бунинг сабаби нақд пул етишмаслигида эмас, балки анча чуқурроқ — товар ва пул массаси ўртасидаги мувозанатни сақлаш зарурлигидадир.

— Файзулла Мақсуджонович, ҳозирги вақтда Россия рўзномалари ва хилма-хил ахборот агентликлари тўланмаган пуллар, бир қатор тармоқлардаги ходимларга иш ҳақи берилмаётгани ҳақидаги хавотирли хабарларга тўлиб кетди. Масалан, Россияда 33 минг корхона ходими иш ҳақи олмаган. Хабаровск ўлкасида эса 1993 йил августидан бери иш ҳақи олмаётган ташкилотлар бор, тўловлар бўйича умумий қарздорлик 3,4 трлн. рублни ташкил этган. Қирғизистоннинг Ўш, Жалолобод ва бошқа вилоятларида, шунингдек бошқа қўшни давлатларда ҳам ана шундай аҳволни кўриш мумкин, бу ерларда ҳам кишилар ярим йиллаб иш ҳақи олишмайди. Бироқ улар ўтиш даврининг вақтинча қийинчиликларини тушунишади. Бу борада Ўзбекистон бўйича сизнинг тахминларингиз қандай?

— Келинг, бу муаммога бошқа томондан назар ташлайлик. Ўзбекистон Республикасининг миллий валютаси — сўмни муомалага киритиш чоғида Марказий банк фақат товарлар билан таъминланган миқдордагина пул чиқарди. Қўшимча суратда пул чиқариш эса унинг қадрсизланишига олиб келиши мумкин. Нақд пулнинг етишмаслик муаммосини пул босадиган станокни ишга тушириш ҳисобига ҳал қилиш яхши оқибатларга олиб келмаслигига аллақачон ишонч ҳосил қилганмиз. Дарвоқе, Ҳамдўстлик таркибидаги бошқа давлатларнинг ҳукуматлари ва Марказий банклари ҳам шундай йўл тутишмоқда.

Ҳозир жойлардан Ҳукуматга ва Марказий банкка мурожаат қилишиб, иш ҳақи тўлаш учун қўшимча суратда нақд пул ажратишни қаттиқ илтимос қилишмоқда.

(Давоми 2-бетда).

ПУЛ ВА ИНФЛЯЦИЯ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Лекин ўзингиз бир ўйлаб кўринг: ҳозирги пайтда ҳеч нарса билан таъминланмаган сўмларни эмиссия йўли билан чиқариш дастлабки пайтда муаммони бирмунча ҳал қилган бўлади, аммо истеъмол бозорида нарх-навонинг дарҳол кўтарилиб кетишига сабаб бўлади. Хўш, ҳозир биз шуни истаймизми? Мен минтақалардаги ички имкониятлар анча таъсирчан восита бўлиб уларни ишга солиш дурустроқ самара беради, деган фикрдаман. Ички имконият деганда турган гапки, янги қоғоз пулларни босиб чиқариб эмас, балки янги корхоналар очиш, тадбиркорларнинг фаолиятини ривожлантириш, хусусий ташаббусни кенгайтириш йўли билан пулнинг айланишини тезлаштиришни назарда тутаяпман. Бу масалаларнинг ҳаммасини дарҳол ҳал қилиб бўлмаслигини тушунаман. Бироқ жойларда пулдан фойдаланиш, унинг ўз вақтида банкка қайтиб тушиши устидан назоратни кучайтириш бемалол ҳал қилса бўладиган масаладир. Ҳозирги манзара эса бунинг мутлақо тескариси: сўм муомалага киритилганидан кейин 45 кун ўтгач Қорақалпоғистонда, Андижон, Бухоро, Навоий, Сурхондарё ва Хоразм вилоятларида берилган ҳар 100 сўмнинг 90 сўмдан кўпроғи чўкиб қолди.

Вилоятларнинг ҳокимлари, қўшимча суратда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ва истеъмол бозорини тўлдириш имкониятига эга бўлган тармоқларнинг раҳбарлари қаёққа қарашаяпти? Ҳолбуки, назорат кучайса, нақд пулнинг айланиши анча тезлашган, вақтида маош тўламаслик туфайли келиб чиққан танглик анча юмшаган, иш ҳақи тўлаш муаммоси ҳал этилган бўларди. Бошқача қилиб айтганда, модомики биз валютамиз кучли бўлишини истарканмиз, жойларда сўмни товар билан таъминлаш асосий вазифа эканлигини унутмаслигимиз лозим.

Ҳозир Марказий банкдан қўшимча пул талаб қилиб, вазиятни кескинлаштирадиган вақт эмас. Ишлаб чиқариш соҳаларини вужудга келтириш учун пухта ўйлаб, тадбиркорлик билан иш олиб бориш керак. Чунки пул-кредит сиёсатини қаттиқ ушлаш йўли билан пулнинг қадрсизланишини секинлаштиришга муваффақ бўлинди, уни тўхтатиш учун эса аҳолига зарур бўлган сифатли товарлар, хилма-хил хизматлар керак.

Юқоридаги айтганларимни жамлаб, шуни таъкидламоқчиманки, сўмнинг муомаласи барқарор бўлишига эришиш учун ҳозир ҳаммамиз ички бозоримизни истеъмол моллари билан тўлдириш, давлат харажатларини ва маъмурий-бошқарув ходимларини сақлаб туриш учун қилинадиган харажатларни кескин камайтириш, қаттиқ молиявий, пул-кредит сиёсатини ўтказиш ҳамда эмиссияни қисқартириш учун қатъий чоралар кўришимиз керак. Яъни Марказий банк томонидан чиқарилаётган пуллар аҳоли қўлида тўпланиб қолмасдан, истеъмол талабини қондириш ҳисобига тезроқ банкка қайтиб тушадиган вазиятни яратишимиз керак.

— Марказий банк олдида йил охиригача қандай вазифалар турибди?

— Умуман олганда, Марказий банкнинг 1994 йилнинг 2-ярмидаги асосий вазифалари Президентимиз 1994 йилнинг олти ойи давомида амалга оширилган иқтисодий ислоҳотлар якунлари бўйича сўзлаган маърузаси бўйича белгилаб берилган. Унда пулнинг қадрсизланишини тизгинлаш вазифаси қўйилди. Шу муносабат билан, Марказий банк Ҳукумат билан биргаликда июль ойидаги пулнинг қадрсизланиш даражасини барқарорлаштиришга ва йил охиригача уни яна мумкин қадар бир неча бандга камайтириш учун ҳамма чораларни кўрмоқда. Пулнинг ўртача ойлик қадрсизланиш даражасини 8,3 фоиз қилиб сақлаб қолиш сўмнинг барқарор харид қобилиятига эришиш йўлидаги дастлабки қадам бўлди. Келгуси йилда эса олдимизга яна ҳам қийинроқ вазифа — пул қадрсизланишининг ўртача ойлик даражасини 3-5 фоизга келтириш вазифаси қўйилган.

Сўмнинг барқарорлигини таъминлаш умуммиллий вазифа бўлиб, ҳозир уни ҳал қилиш ҳар биримизга, айниқса ҳокимликларга, корхона ва ташкилотларга, шунингдек банкларга боғлиқдир. Олдимизда турган вазифаларни икки гуруҳга ажратиш мумкин. Биринчи гуруҳ — нақд пул муомаласини нормаллаштириш ва иккинчи вазифа — Марказий банк пул-кредит сиёсатини қаттиқ туриб амалга ошираётган ҳозирги шароитда иқтисодиётни молиялаштиришда тижорат банкларининг ролини кучайтиришдир. Қорақалпоғистондаги вазиятни кўриб чиқайлик, Шуманай ва Манғит туманларида, Қўнғирот ва Тўрткўл шаҳарларида муомалага чиқарилган пулларнинг 90 фоизидан ортиғи аҳоли қўлида қолиб кетмоқда. Ҳолбуки, кўпгина аҳоли пунктларида энг оддий маиший хизмат кўрсатиш корхоналари — гўзаллик салонлари, таъмирлаш устахоналари ва шу кабилар йўқ. Айни вақтда маъмурий ва бошқа бинолар нақд пулдан қонунсиз ишлар учун фойдаланаётган ҳар хил тижорат тузилмаларига бериб қўйилмоқда. Бу биноларни, айтайлик, тижорат банкларининг аҳолидан омонатлар қабул қилувчи тармоқларига ижарага бериш нақд пул тушиши ҳисобига иш ҳақи ва бошқа тўловларни ўз вақтида тўлаш имконини берган бўлур эди. Нақд пул муомаласидаги бундай аҳволни мамлакатнинг бошқа бир қанча минтақаларида ҳам кўриш мумкин.

Муштарийларимизга маълумки, Ўзбекистонда чет эл инвестицияларини жалб қилиш ва қўшма корхоналар барпо этиш учун қулай қонунчилик-ҳуқуқий ва иқтисодий шарт-шароитлар яратилган. Улар корхоналаримизнинг технология даражасини ошириши, истеъмол бозорини тўлдириш ва экспортни кенгайтириши керак. Бироқ ҳозирги вақтда бу корхоналарнинг деярли 40 фоизи ўз устав капиталини тўплаб олгани йўқ. Қўшма корхоналарнинг қарийб чораги фаолият бошлагани ҳам йўқ. Ишлаб турган корхоналарнинг 35 фоизигина истеъмол моллари чиқармоқда. Қолганлари эса олди-сотди операцияларини афзал билмоқда. Халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришга мўлжалланган қўшма корхоналар ва бошқа фирмаларни ривожлантириш — бугунги кунда жойлардаги ҳокимият органлари жиддий эътибор берадиган соҳадир.

Шу муносабат билан жойларда нақд пул тушишини кўпайтириш, тушумларни банкларнинг кассаларига ўз вақтида ва тўлиқ топшириш устидан назоратни кучайтириш айниқса муҳимлигини таъкидлаб ўтмоқчиман. Бу соҳада Ҳукуматнинг "Республика корхоналари, ташкилотлари ва муассасаларидан пул тушумини назорат қилишни таъминлаш чоралари тўғрисида"ги қарорига мувофиқ республиканинг барча шаҳар ва туманларида ташкил этилган комиссиялар ўз сўзини айтиши керак. Ўн йиллар мобайнида савдо тушуми банкларга тушаётган жами пулларнинг 80 фоиздан ортиқроғини ташкил этиб келган эди. Август ойининг 20 кунида эса у 60 фоизга яқин бўлди. Ишнинг мана шу соҳаси ҳозир тузилган комиссиялардан, маҳаллий ҳокимият органларидан ва тижорат банкларидан жиддий эътибор беришни талаб қилмоқда.

Маълумки, кейинги вақтларда Ўзсавдогарбанк, Ғаллабанк, Мевасабзавотбанк ва бошқа бир қанча янги банклар очилди. Марказий банк банклар сони кўпайиб боришини маъқуллайди ва буни бозор инфраструктурасини ривожлантириш йўлларидан бири деб ҳисоблайди. Лекин улар очилиши биланоқ, одатда, Ҳукумат орқали Марказий банкдан кредит ресурслари ажратиб беришни сўрашади. Хўш, нима сабабдан Марказий банк тижорат банкларининг капиталини яратиб бериши керак?

Очиғини айтадиган бўлсам, мен марказлаштирилган кредитларни тақсимлаб, маржа (фойда) олиш ҳисобигагина яшаётган айрим тижорат банкларининг фаолиятидан қаноатланмайман. Ҳолбуки, улар банк хизматлари турини ривожлантириши, акциялар чиқариши, аҳолининг маблағларини фаолроқ жалб қилиши, тўловларнинг ўтиш тизимини такомиллаштириши керак. Ахир улар Ҳукумат қарорига мувофиқ бир ярим йил солиқ тўлашдан озод қилинган-ку, ўзлари оладиган фойдани компьютерлаштиришга сарфлаб, 1 октябрдан эътиборан Ўзбекистоннинг бутун банк тизимини электрон почта билан қамраб олишлари керак-ку.

Шу муносабат билан Марказий банкдан кредит ва нақд пул сўраб олиш сиёсатидан воз кечиш кераклигини алоҳида таъкидламоқчиман. Давлат органлари, корхоналар ва ташкилотларнинг барча раҳбарлари қаттиқ пул сиёсатининг янги шароитларига кўникиши керак бўлади. Марказий банк бундан буён имтиёзли кредитлар беришни назарда тутмайди. Чунки бу йўл халқимиз ишлаб топган пулларнинг қадрсизланишига олиб борадиган йўлдир.

САВДО ТАРТИБГА ТУШМОҚДА

Республикамиз деҳқон бозорларида, дўконларида озиқ-овқат ва халқ истеъмоли моллари сотишда қатъий тартиб ўрнатиш, таъмагир, савдо қоидаларини бузаётган шахсларга нисбатан жавобгарликни кучайтириш масалаларига алоҳида эътибор берилмоқда.

Бу борада Бухоро вилоятида ҳам бир қанча ишлар амалга оширилаётир.

— Барча шаҳар ва туман ҳокимликлари ўз ҳудудларидаги деҳқон бозорларини қатъий назорат қилмоқда, — дейди вилоят давлат солиқ бошқармаси бошлиғи А. Бобохўжаев. — Жойлардаги солиқ инспекциялари ҳуқуқ-тартибот ходимлари билан ҳамкорликда ҳар куни рейдлар ўтказяпти. Натижада 169 фуқаро савдо қоидасини бузгани учун ушланди. 124 фуқаро маъмурий жавобгарликка тортилди.

Бухоро шаҳрида яшовчи Фахриддин Рўзиев, Бухоро туманида истиқомат қилувчи Назрулло Саломов, когонлик Розиқ Ғаффоров ҳеч қандай ҳужжати бўлмагани ҳолда автомобиль эҳтиёт қисмларини сотаётгани учун жарима тўлашга мажбур бўлди.

Пешкулик Ато Бакамов, Мурод Нишонов, жондорлик Ўктам Жўраев қаби шахслар гўшт нархини асоссиз равишда ошириб сотгани сабабли жазоланди.

Баъзи қишлоқ жойларида яшовчи аҳолига айрим меъёрланган озиқ-овқат маҳсулотлари вақтида етказиб берилмаётгани сир эмас. Бу ҳолга чек қўйиш мақсадида давлат солиқ инспекцияси ходимлари Шофиркон туманидаги савдо дўконларини текширганида 1700 дан ортиқ оила ёғ, шакар ва ун каби маҳсулотларни вақтида олмагани маълум бўлди. Жондор савдо фирмасига қарашли савдо дўконида (сотувчи Н. Қурбонов) 148 килограмм ун, 42 килограмм шакар, 32 килограмм ёғ камомади аниқланди. Шу туман матлубот жамиятига қарашли дўконда (мудири Б. Шодиев) 2020 килограмм ун, 68 килограмм шакар, 62 килограмм пахта ёғи кам чиқди.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, бозорлар ва савдо дўконларида тартиб ўрнатиш биргина давлат солиқ инспекцияси ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг иши, деб қараш тўғри эмас. Бунда бизга меҳнат жамоалари, маҳалла қўмиталари, қишлоқ фуқаролар йиғинлари яқиндан ёрдам берса, фаолиятимиз янада самаралироқ бўлур эди.

Илҳом САФАР,
ЎзА мухбири.

Қоровулбозор тумани марказида Бухоро нефтни қайта ишлаш заводи ишчилари учун 55 оилага мўлжалланган уй-жойни тиклаш жадал бораяпти. Уни Бухоро сув хўжалиги қурилиши трести, Аму-Бухоро канали қурилиши бошқармаси ҳамда Қарши қурилиш трести бунёдкорлари сифатли қилиб битказиб беришга аҳд қилганлар.

Суратларда: Аму-Бухоро канали қурилиши трести прораби Шариф Ҳожиев, ғишт терувчи Ҳикмат Турсунов ҳамда дурадгор уста Тўра Нормуродов; ишчи Олег Уткин.

Ҳ. ҚУРБОНОВ тасвири.

• Хабарлар

ХАРИДОРЛАР МАМНУН

Амударё туманидаги "Жаҳон" хусусий саноат корхонаси хизматидан аҳоли мамнун бўлмоқда. Бу ерда ишлаб чиқарилаётган гилам, полос ҳамда бежирим кийим-кечаклар харидорлар томонидан севиб харид қилиняпти. Шунингдек, корхонада қурилиш материаллари ҳам ишлаб чиқарилаяпти. Корхона жамоаси йил бошидан буён истеъмолчиларга 317 миллион сўмлик маҳсулот етказиб берди.

КОРХОНА САХОВАТИ

Самарқанддаги "Зарафшон" арақ-спирт заводи маъмурияти корхона ишчи-хизматчиларининг фарзандлари тарбияланаётган боғчанинг барча сарф-харажатларини ўз зиммасига олган. Завод қошидаги ёрдамчи хўжаликда етиштирилаётган ноз-неъматлар ҳисобига барча ишловчиларни арзон гўшт ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан таъминлаш йўлга қўйилган.

Ҳар йили олинган фойда ҳисобидан шаҳардаги юзлаб ёрдамга муҳтож оилаларга, болалар уйларига катта миқдорда ёрдам кўрсатилаяпти. Ва бу хайрли ишлар маҳсулот турини кўпайтириш ва сифатини яхшилаш, корхонанинг улкан ва замонавий биносини бунёд этиш билан узвий олиб борилмоқда.

Ф. САНАЕВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

ҚУВУРТЕШАРЛАР

Олтиариқ туманидаги нефтни қайта ишлаш заводида уюшган жиноятчилар гуруҳи фош этилди. Улар 20 тонна дизель ёнилғисини корхонадан ўз "гўшасига" ҳайдаб ўтказаётганда қўлга тушди. Бу гуруҳ анча вақт мобайнида нефть қурилмасидан заводга туташ новвойхонага яширин қувур тортиб, ёнилғи ўмариш билан шуғулланиб келган. Қурилма бош оператори Саид Назаров, оператор Содиқжон Сатторов, механик Геннадий Корабейниковлардан иборат тўдани туман ички ишлар бўлими ходими Муҳитжон Каримов қўллаб келган. Ўғриланган ёнилғини эса тошлоқлик учар ҳайдовчи Ҳошимжон Ёқубов керакли жойга етказиб бериб турган.

Ушбу жиноий ишга алоқадор 22 киши ҳибсга олинди. Бу шахслар зўравонлик, талончилик билан ҳам шуғуллангани аниқланди. Текширув пайтида уларнинг уйидан 3 та Калашников автомати, кўп миқдорда ўқ-дори, граната ва бошқа қурол-аслаҳалар топилди.

(ЎзА).

САЙЁРАМИЗ САДОСИ

РЕЖА ҚУВВАТЛАНДИ

Швеция ҳукумати Сараевода таъмирлаш ишларини бажариш учун 16 миллион крон ажратиш ҳақида қарор қабул қилди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ҳарбий ҳаракатлар оқибатида вайрон бўлган Босния пойтахтини тиклаш режасини Швеция шу тариқа қўллаб-қувватлади. Бу маблағ телекоммуникация тизимини таъминлаш ва алоқа ускуналари учун сарфланади.

РЕЗОЛЮЦИЯ МУҲОКАМА ҚИЛИНАДИ

Италия ҳукумати Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Ассамблеясининг навбатдаги сессиясида ўлим жазосини бутунлай бекор қилиш ҳақидаги резолюцияни муҳокамага қўйишга қарор қилди.

Бу ҳақда Италия Ташқи ишлар вазирлиги баёнот берди. Унда БМТга аъзо бўлган 184 давлатнинг 119 тасида ҳамон олий жазо қўлланилаётгани таъкидланади.

ЭЛЧИ ЧАҚИРИБ ОЛИНДИ

Эрон Ислом Республикасининг Аргентинадаги элчиси Ҳоди Сулаймонпур маслаҳатлашув учун Буэнос-Айресдан чақириб олинди.

Аввалроқ эса Аргентина элчисининг аэропортда берган баёнотига кўра, унинг ватанига қайтиб келиши Аргентина билан дипломатик муносабатлар узилганини билдирмайди.

СИНЧИЛАР ТАЖРИБАХОНАНИ КЎРИШДИ

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг синчилар гуруҳи Ироқ университетлари қошидаги тажрибахоналарда бир қанча текширувлар ўтказди.

Бу тадбир Ироқнинг бактериологик қурол яратиш имкониятини ўрганиш мақсадида ўтказилди. Синчилар текширув натижалари ҳақида ҳеч қандай маълумот беришгани йўқ.

ТАБИИЙ ОФАТ ЗАРАРИ

Эрон Ислом Республикаси ҳар йили табиий офатлар туфайли 500 миллион доллар зарар кўрмоқда.

Кўрилаётган зарарнинг 60 фоизи зилзила ва сув тошқини, қолгани эса қурғоқчилик оқибатида юз бермоқда. Бу рақамларни Эрон ички ишлар вазири ўринбосари Расул Заргар маълум қилди.

ПОДШОЛИК БУ ФИКРНИ РАД ЭТДИ

Доғистонда 483 киши вабо касалига чалинди. У ерда ушбу касалликни тарқатувчи 357 киши аниқланди.

Маълумотларга қараганда, касалликка чалинган 16 киши вафот этган. Санитария ҳолати бузилиши натижасида касаллик тез суръатларда тарқалмоқда. Айримлар эса вабони Ҳаж сафарига борган одамлар тарқатган, деган фикрни билдирмоқда. Бироқ Саудия Арабистони бу фикрни рад этди. Подшолик масъул идораси хабарига кўра, Ҳаж даврида юқумли касаллик билан оғриган бирорта одам қайд этилмаган.

ЯНГИ ҚОИДАЛАР

"Час пик" газетасининг хабарига кўра, Санкт-Петербургда қочқинларни рўйхатдан ўтказишнинг янги қоидалари жорий қилинди.

Кўчиб келишга мажбур бўлганлар ушбу шаҳарда яшовчи қариндошлари уларга бошпана беришга, бирор корхона эса иш билан таъминлашга кафолат берган тақдирдагина миграция хизматида рўйхатга олинадилар. Бошқа республикалар фуқаролари мабодо шаҳардан уй харид қилишса, улар қочқин мақомини ололмайдилар.

ЧЕГАРА ЭМАС, НАЗОРАТ ЧИЗИҒИ ДЕЙИЛАЯПТИ

18 август куни Эстония ташқи ишлар вазири Юри Луйк Россиянинг бу мамлакатдаги элчиси билан чегара масалалари хусусида фикрлашди.

Эстония икки давлат ўртасидаги ҳозирги чегараларни тан олмай, уни "вақтинчалик назорат чизиғи" сифатида қабул қилмоқда.

МАЪЛУМОТ СОХТА ЭКАН

Чили университетида ўтказилган тантана пайтида номаълум шахс телефон орқали мажлислар залига портловчи қурилма ўрнатилганини маълум қилди.

Ушбу мажлисда қуруқликдаги қўшинлар қўмондони, генерал Августо Пиночет ҳам иштирок қилаётган эди. Бу ерга етиб келган карабинерларнинг махсус бўлими текширув натижасида ҳеч нарса тополмади.

• "Халқ сўзи"га жавоб берадилар, аммо...

ДОРИ-ДАРМОН МУАММОСИГА МУТАСАДДИ КИШИЛАР НУҚТАИ НАЗАРИДАН НИГОҲ

"ХАЛҚ СЎЗИ" ВА "НАРОДНОЕ СЛОВО" газеталарининг 1994 йил 9 июль сонларида чоп этилган "Дорифурушлар" сарлавҳали танқидий мақолада дори-дармонлар ноқонуний йўл билан чайқов нархларида сотилаётгани хусусида сўз юритилганди. Шу муносабат билан муштарийлардан келган мактубларнинг мазмунига қараганда, мақолада кўтарилган муаммо нафақат долзарб, балки барча учун ҳаётий муҳим масаладир. Бу соҳада ким ва қачон тартиб ўрнатиши лозимлиги, бозор ва ёймалардаги зарур дори-дармонларнинг охир-оқибатда ўзининг асл жойи — давлат дорихоналарига қайтиши масаласи билан кўпчилик ҳақли равишда қизиқмоқда.

Хўш, мутасадди кишиларнинг бу борадаги фикрлари қандай?

"Дори-дармон" давлат ҳиссадорлик бирлашмаси бошқаруви раиси Х. Раҳматуллаевнинг имзоси билан таҳририятимизга келган жавоб мактубида қуйидаги мисраларни ўқиймиз: "Ўзхимфарм" ишлаб чиқариш бирлашмаси, "Вакцина" илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг мавжуд ишлаб чиқариш қувватлари билан жумҳуриятнинг дори-дармон ва тиббиёт буюмларига бўлган эҳтиёжини бор-йўғи 8,5 фоиз қоплаш мумкин. Қолганини эса, хориждан харид қилиб олиб келиш керак бўлади. МДҲ, айниқса, Россия билан тузилган шартномалар асосидаги тўловларнинг ўтмаётгани сабабли, ҳозир четдан дори-дармонларнинг келиши кескин камайди. Шу йилнинг иккинчи чорагида дори-дармон ресурслари, шу жумладан, инсонпарварлик йўли билан келганлари қандай ҳисобга олинаётгани, сақланаётгани ва оқилона фойдаланилаётгани бир неча марта текширилди... Инсонпарварлик йўли билан келаётган даволаш воситаларининг ҳаммаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузурида тузилган махсус комиссия томонидан фақат даволаш муассасаларига тарқатилади ва уларнинг жойига вақтида етиб бориши ҳам шу комиссиянинг доимий назорати остидадир.

Дори-дармонларнинг сақланиши, ҳисоб-китоб қилиниши, фойдаланилиши ва шифохоналардаги беморларга етиб боришида жиддий камчиликлар борлиги аниқланди. Айбдорлар жазоланди..."

Бир қарашда ҳамма гап, шу жумладан, узрли сабаблар ҳам айтилгандек, аммо... Тўғри, дори-дармонларнинг ўта тақчиллигига олиб келаётган узрли сабаблар ҳам оз эмас ҳозир. Аммо шундай бўлса-да, олибсотарлар қўлида беҳисоб дори-дармонлар қандай пайдо бўлаётганини нима билан изоҳлаш мумкин? Чет элларга бўзчининг мокисидек бориб келаётганлар республикани дори-дармонлар билан шу қадар сероб "таъмин"лай олишлари мумкинми? Ахир ёймаларда нафақат турли инсонпарварлик юклари билан келган, балки ўзимизнинг Тошкент киме-фармацевтика бирлашмасида тайёрланган дориларни ҳам учратиш мумкин-ку? Республика ва маҳаллий матбуотларнинг саҳифаларида катта ҳажмларда дори-дармонлар сотилиши ҳақида шахсий эълонлар пайдо бўла бошлади. Бунда муолажа воситаларининг сифати кафолатланмагани, бинобарин, кўпи яроқсиз ва қалбаки эканлиги шубҳадан холи эмас. Сўзимизнинг исботи учун Тошкент давлат солиқ бошқармаси бошлиғи П. Имомқулиевнинг имзоси билан олинган жавоб хатидан парча келтирамиз: "...Шу йилнинг олти ойи давомида 712 фуқаронинг ноқонуний йўл билан дори сотаётгани аниқланди. 1500 хилдан зиёд 250.000 сўм-купонлик тақчил дорилар мусодара қилинди..."

Яқин-яқинларда ҳам "дори-дармон бизнеси" авжида эди. Ким бунга йўл очиб берганди? Бу саволга жавоб топиш қийин эмас. Маълумки, дорихоналардан олинган дориларда шу дорихонанинг рақами ва нархи кўрсатилган тамғаси бўлиши керак. Аммо бу йўқ бўлса ҳам, айрим ўта тақчил дориларни ким "етказиб" берганлигини уни ишлаб чиқарган завод қўйган рақами ва серияси орқали аниқлаш мумкин. Айнан шу йўл билан "...шундай дорилар аниқландики, улар пойтахтдаги 66, 122, 32, 2, 4-дорихоналардан чиққан экан, — дейилади юқорида келтирилган жавоб хатда. — Ҳамма дорихоналарда беморларни алдаш, дориларга вақтида тамға босмаслик, эркин савдодан яшириш ва рецептсиз сотиш, товар-моддий қийматлар ва пул маблағларининг камомади ёки ортиқчалиги каби қонунбузарликлар борлиги аниқланди".

66-дорихонада 495.323 сўм-купонлик дорилар яшириб қўйилгани устига мудир Х. Ҳабибованинг "бисоти"да 239.834 сўм-купонлик товар-моддий қийматлар ва спирт ортиқча чиқди.

Бу "қора" рўйхатни давом эттиравериш мумкин. Аммо кўнгилни хуфтон, дилни сиёҳ қилувчи бу машғулотдан нима наф? Биз керакли дорини "топишга" ўрганиб, кўникиб қолдик. Аслида уни тўғри дорихонага бориб, сотиб олишимиз керак-ку. Энг тақчил дорилар ҳам олибсотарларнинг қўлида бисёр экан, демак, республикада дори-дармон кам эмас. Би оқ, афсуски, қўли эгри, ҳаромдан ҳазар қилмайдиган сотувчилар "сувни лойқалатиб" етибдилар. Шу маънода пойтахт солиқ бошқармасининг жавоб хатидаги хулоса ўринлидир: "Дори-дармонларнинг Тошкент бозорларига чиқиб кетаётганлигининг асосий сабабларидан бири уларга вақтида тамға босилмаётганидир..." Бунга давлат дорихоналарида назорат-касса аппаратларининг йўқлигини қўшиш мумкин. Зеро, бундай аппаратларсиз савдодан қанча пул тушганини аниқлаш мумкин эмас. Бу эса шахсий даромадга осонгина йўл очиб беради.

Дори-дармонларни сотишни тартибга солиш тўғрисидаги Президент Фармони ёйма бозору олибсотарлар фаолиятига чек қўйди. Ҳозир Тошкентда очиқ ёйма бозорларни кўрмайсиз. Бу табиий, албатта. Чунки Фармонда қонунбузарларга қарши нафақат маъмурий, балки жиноий жазо чорасини қўллаш белгиланган. Давлат солиқ қўмитаси ва Ички ишлар бошқармасига дори-дармонларни ноқонуний сотишни қатъий назорат қилиш ва бу иллатнинг пайини қирқиш топширилди. Бу ҳам бежиз эмас. Чунки дориларни сунъий равишда тақчил молга айлантириб, бундан шахсий мақсадларда фойдаланишни одат қилганлар ўз "бизнес"ларини давом эттириш йўлларини излайдилар. Шу маънода мушоҳада қилганда, "Дори-дармон" бирлашмаси раҳбарлари йўллаган жавоб хати бизни бироз ташвишлантиради. Улар кўпроқ узрли сабабларга эътиборни қаратиб, қонунбузарлик ҳақида умумий гаплардан нарига ўтмаганлар. Лоақал бирор қонунбузарнинг исми-шарифи келтирилмаган, кимга қандай жазо чораси кўрилгани рўй-рост айтилмаган. Ҳолбуки, ҳеч бўлмаса ашаддий қонунбузарларнинг номлари ошкор қилиниб, олган жазолари халққа маълум қилинса, таъсири, нафи ўзгача бўларди.

● *Бу ҳақда Вазирлар Маҳкамасида бўлиб ўтган йиғилишда гапирилган эди*

БОЗОР ХАЛҚ МАНФААТИГА ХИЗМАТ ҚИЛСИН

Республика раҳбариятининг мамлакат келажаги, халқ фаровонлиги ва дастурхонимиз тўкин-сочинлигига эришиш йўлидаги саъй-ҳаракатлари, уларни барча аҳли фуқаро, қолаверса, жаҳон жамоатчилиги маъқуллаётгани, қўллаб-қувватлаётганининг гувоҳи бўлиб турибмиз.

Президентимиз Ислом Каримов ечимини кутаётган саноқсиз муаммолар орасида бозорларимиздаги аҳволга жиддий эътибор бераётгани, тўғрисини айтганда, кўпчилик сиёсатдонларни аввалига ҳайрон қолдирди. Ниҳоят, давлат бошлиғининг бозор "икир-чикир"ларигача диққат қилиши мамлакатни бошқаришнинг одил ва оқилона йўлларидан бири эканини тушуниб етдилар.

Дарҳақиқат, Шарқ мамлакатларида шаклланиб, бугунги кунда жаҳондаги барча халқлар учун ҳаётнинг бир бўлагига айланган бозор ўзига хос тарози, одамлар турмушининг кўзгусидир. Қадимдан давлат, вилоят, шаҳарларга унинг бозорига қараб баҳо бериш одат бўлган. Тарихий адабиётлар хорижий айғоқчиларнинг ўзга давлатлар бозорини айланиб, мамлакат қудрати, аҳоли турмуш тарзи, раҳбарлар сиёсати тўғрисида хулоса чиқаргани ҳақида гувоҳлик беради. Одамлар сафардан қайтишганда, аввало, бозорлар ҳақида сўзлаб беришади. Хуллас, бозор мамлакат фаровонлигини, бу ердаги тартиб, озодалик, ҳалоллик, адолатни белгиловчи мезондир. Шу боис бозор, ундаги аҳвол юртбошимизнинг диққат марказида тургани табиий ҳолдир.

Бизда аввалига нима бўлди?

Эркин савдо муносабатларини "билганингни қил" қабилида тушуниб, босар-тусарини билмай қолган, нопок, нафси бузуқ шахслар, текин даромад пайига тушган юлғичлар мамлакатда давлат бош ислоҳотчи эканини, унинг қонун-қоидалари борлигини, керак бўлганда, бозорбузарларнинг таноболарини тортиб қўйиш мумкинлигини унутиб қўйдилар.

Шунинг оқибати ўлароқ, Ватан ўз пулини — миллий валютасини муомалага киритиш олдидан республикамиз бозорларида тозалик ва поклик, ҳалоллик ва имон, фаровонлик ва адолат учун, қолаверса, оддий истеъмолчи, кафти қадоқ деҳқонни ҳимоя қилиш учун кураш кескин тус олди. Бу ишдан, унинг дастлабки ижобий натижаларидан халқ огоҳ, кўриб, сезиб, кузатиб турибди.

Республика Прокуратураси идораларининг 1994 йил 25 июндаги "Савдо соҳасидаги, бозорлардаги салбий ҳолатлар ва уларни бартараф этиш тадбирлари тўғрисида"ги ҳукумат мажлиси баёни ва шу масала юзасидан қабул қилинган 28 июль қарори ижроси юзасидан умумий назорат тартибида ўтказган текширувлари бозорларимиз қиёфасини бузаётган, нафс оворалигига берилиб кетиб, аҳоли эҳтиёжини қондириш ўрнига унинг манфаатларига зиён келтираётган, миллий ғуруримиз — валютамиз қадрини туширавётган шахсларни мунтазам фош этмоқда. Айни пайтда бозорлардаги маъмурлар, масъул шахслар, назорат ва ижрони ташкил этувчи мутасаддилар орасида бoқибеғамлик, лоқайдлик кайфияти мавжудлиги, жонкуярлик, фуқаропарварлик хислатлари етишмаётгани ҳам очиб ташланмоқда ва бундайлар қонуний жазога тортилмоқда.

Бозорларда тартиб ўрнатиш, тадбиркор билан чайқовчини фарқлай билиш, қўли қадоқ деҳқон, турли маҳсулот яратувчини ҳимоя қила олиш, истеъмолчи-аҳоли эҳтиёжини ҳис этиш бозор мутасаддиларининг асосий вазифаси бўлмоғи керак эди. Лекин прокуратуранинг умумий назорат бошқармаси тўплаган материаллар айрим ҳолларда бунинг акси бўлаётганидан гувоҳлик бермоқда.

Мисол учун, Сирдарё вилоятининг Гулистон, Янгиер, Ширин, Бахт шаҳарлари бозорларида Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган спиртли ичимликлар, озиқ-овқат маҳсулотлари, саноат моллари бемалол сотилаётгани аниқланди. Текширувларда 107 та ана шундай ғайриқонуний ҳолат қайд этилди. Қонунбузарлар тегишли жазога тортилди. Хўш, бу аҳволдан бозор маъмурлари бехабар эдими? Бундай аҳвол Тошкент шаҳридаги деярли барча бозорларда, бошқа вилоят, туман ва шаҳарларда ҳам мавжудлиги сир эмас. Фақат июль ойи мобайнида республика бозорларида қарийб 2 миллиард сўм-купонлик ана шундай товарлар, жумладан, 200 миллион сўмликка яқин дори-дармон мусодара қилингани, 600 га яқин олибсотар маъмурий жавобгарликка тортилгани фикримизнинг далилидир.

1994 йилнинг 29—30 июнь кунлари Наманган вилоятида прокуратура молия, солиқ, ички ишлар хизмати ходимлари билан бозорларда кенг кўламли текширув ўтказди. Кўплаб қонунга хилоф ҳаракатлар, бозорларни обод қилиш ўрнига шахсий манфаат, нафс гирдобига шўнғиб кетиш ҳолларига дуч келинди.

Бу қонунбузарликларнинг бошида эса айрим ҳолларда бозор маъмурларининг ўзи тургани маълум бўлди. Наманган шаҳар бозорида савдо қилувчиларнинг деярли ярмининг қўлида патта йўқ экан, қолганларида ярим тўлов паттаси мавжуд бўлган. Бозор паттачиларининг ўзида на ҳисоб бор, на қайд дафтари. Улар истаган сотувчидан кўнгли тусаган миқдорда пулни олиб, чўнтакка жойлаб юраверган. Бу ерда, "Чорсу" бозоридаги 3 та патта сотиш хонаси аллақачон гўшт ва нон сотувчиларга "пуллаб" юборилган экан. Бозорда кунлик нарх ҳақида ҳеч қандай маълумот йўқ. "Деҳқон уйи" деб аталган, ярим жиҳозланган хоналарда ётиб-турувчилардан тушган тўловлар ҳам "айрим"ларнинг шахсий манфаатларига хизмат қилаётгани ҳам аниқланди.

Текшириш, назорат ўтказилгач, бу "иш"ларнинг ҳаммаси жой-жойига тушади, лекин бозор маъмуриятида ҳам билдирилган ишончга яраша виждон, масъулият, қолаверса, иймон бўлиши керак-ку.

Вилоятнинг Поп, Учқўрғон, Тўрақўрғон, Уйчи ва бошқа туманлари бозорларида ҳам аҳвол бундан ўзгача эмас. Сигарет, ичимлик, сақич, дўппи ва бошқа товарлар сотувчиларнинг камдан-камида рухсатнома, бармоқ билан саноқлисида эса патта бор. Энг ёмони, сўров йўқ, назорат йўқ, иш ташкил қилишга ҳаракат, ейдиган нонини ҳалоллаш учун интилиш, масъулият ҳисси йўқ.

Республика бозорларидаги кўплаб паттачилар, виждонни жиғилдонга айлантирган шахслар ушланиб, улар қонун билан "ҳисоб-китоб" қилишга мажбур бўлди. бу борадаги ишлар давом этмоқда. Прокурорлик текширувлари айрим бозор раҳбарларида пештахталарни тўкин қилиш учун масъулият ҳисси етишмаётганини очиб ташлади. Масалан, Андижон вилояти Пахтаобод тумани бозорида шартномага асосан 3 та хўжаликдан маҳсулот келтириш шарти мутлақо бажарилмаган.

Бозор раҳбарияти эса бу ҳақда ҳатто бош "қашламаган". Бундай аҳвол бошқа вилоят ва ҳудудларда ҳам мавжуд.

Баъзи бозор раҳбарлари аҳоли соғлиғи ҳақида қайғуриш ўрнига фақат савлат тўкиб ўтирган бўлиб чиқди. Андижоннинг Қорасув, Шаҳрихон бозорларида ветеринария-санитария лабораториялари ҳафталаб ишламасдан, аҳолига текширувдан ўтмаган маҳсулот сотилиши давом этаверган. Бу ишда айбдорлар прокурор томонидан интизомий жавобгарликка тортилди. Қарангки, салқин ичимлик ва газ суви сотувчилар ўз моллари нархини ошириш мақсадида бозор маъмуриятининг кўзи олдида водопровод кранларини ишдан чиқарган. Ана шундай ғаламислик Жиззахнинг Жўрақул Тўраев директорлик қилган "Эски шаҳар бозори"да содир этилган. Бу раҳбарнинг эса пинаги ҳам бузилмаган. Ҳозир бу шахс "собиқ"га айланди-ю, водопровод жўмракларидан сув кела бошлади...

Бозорларимиз қиёфасига доғ тушираётган ҳолатлардан яна бири, уларда фирибгарларнинг уя қуриб олишидир. Андижон шаҳар саноат моллари бозорида О. Эгамбердиев деган иш жойининг тайини йўқ шахс ушланди. У қизил жилдлик гувоҳнома ичига суратини ёпиштириб олиб, ўзини солиқ инспекцияси ходими деб таништириб, соддароқ тижоратчилардан пул ундириш билан шуғулланган, бир неча минг сўмлик дори-дармонни "қўйнига яширган" пайтда тумшуғидан илинди.

Тошкент вилояти Нуробод шаҳрилик, касби бетайин Б. Эламасов ҳам худди шундай йўл билан бозорчилардан пул, мол таъма қилиб юрганда қўлга олинди. У Суярова деган аёлнинг сотиб турган маҳсулотларини кўтарасига "мусодара" қилиб улгурган экан. Ҳозир тергов беряпти.

Юқори Чирчиқ тумани бозорида қозоғистонлик меҳмон — фирибгар Мамбетов сохта ҳужжат ва дўқпўписа билан пул тўплаётганда ушланиб, жиноий жавобгарликка тортилди.

Деҳқон йил бўйи тер тўкиб ҳосил етиштирса, косиб кўз нури, иқтидорини ишга солиб маҳсулот яратса-ю, ҳузурини бозорлардаги "бўри"лар кўрса, яратган бирга, олибсотар ўнга эгалик қилса, шу адолатданми?

Гулистон шаҳар бозорида Раҳмон Абдуллаев деган шундай зўравон ушланди. Бу иш жойи бетайин шахс бозорга келган деҳқонни қўрқитиб, маҳсулотини арзон-гаровга олган ва қимматига пуллашга киришган. Бозор маъмурияти бундай "эрка"ларга меҳрибонлик кўрсатиб келган. "Рэкетер" ҳибсга олинди. У ёлғиз эмас экан. Сал ўтмай укаси У. Абдуллаев ҳам тутиб келинди. У ҳам бозорбузарлардан бўлиб чиқди. Ҳозир қамоқда. Гулистон бозоридаги назоратсизлик ана шундай ғаламисларга шароит яратган эканки, бу ерда ҳатто Фарғонадан келган "меҳмон рэкетер" Б. Қосимов деган кимса ҳам савдо қилиб ўтирганларни бемалол талайверган. Бу йигит ҳам ҳибсга олинган, тез кунларда иши судга оширилади.

Самарқанд шаҳридаги "Мармар" деҳқон бозори раҳбарларининг эркаси — тайёрловчи М. Сатторов Қашқадарёдан бозорга тарвуз олиб келган деҳқон Турдиалиевдан фирибгарлик билан 9 миллион сўм-купонлик маҳсулотини кўтарасига сотиб олиб, қарийб 20 миллионга сохта ҳужжат ясаб, фарқини ўзлаштириб юборган. Унинг бу ғаламислигидан бозор мутасаддилари бехабарлиги эса ҳеч қандай мантиққа тўғри келмайди. Бу ёғини тергов аниқлайди.

Илгари жиноят қилиб жазосини олган, касб-кори бетайин Е. Жўраев деган кимса Андижон туманидаги деҳқон бозорида "дублёр раҳбар"лик қилар экан. Бозорнинг қонуний бошлиқларининг "кўзи кўр, қулоғи кар"лигидан фойдаланиб, маҳсулотни сотишга келганларни қон қақшатиб, 3 кишидан 3 миллион сўм "ҳақ" олаётганида қўлга тушди. Ҳозир ҳибсда, тергов беряпти.

Республикамиз бозорларида энг кенг тарқалган қонунбузарлик, бу — маҳсулот сифатини тасдиқловчи патент, унинг келиб чиқиши ва етиштирилишини кўрсатувчи ҳужжат, савдо учун тегишли рухсатномаси бўлмаганларнинг бозор мутасаддилари билан "тил топишиб" кетганлигидир. Бундай аҳволга чек қўйиш борасида ҳуқуқни муҳофаза этувчи идоралар, солиқ, молия амда бошқа назоратчи ташкилотлар ҳамкорликда кенг қамровли тадбирлар ўтказилмоқда.

Вазирлар Маҳкамасининг савдода ва бозорлардаги салбий ҳолатларни бартараф этишга қаратилган қарорига амал қилган ҳолда республика Прокуратураси Адлия вазирлиги билан биргаликда бозорлардаги масъул ходимларнинг ҳуқуқий тайёргарлигини ўрганиш, уларни синовдан ўтказиш ишларини амалга оширди. Аҳвол эса ачинарли бўлиб чиқди.

Масалан, фақат Тошкент шаҳридаги бозор раҳбарларидан 62 фоизи ҳуқуқий жиҳатдан билими талаб даражасида эмаслиги қайд этилиб, синовдан ўтолмади. Улар орасида Сирғали тумани бозори директори С. Холмуҳамедов, "Паркент" бозори директори М. Зупаров, "Самолётсозлар" бозори директори Ғ. Туробов, "Фарҳод" бозори директори К. Муродхонов, "Наврўз" бозори директори Т. Исмоилов, унинг ўринбосари С. Мухторов, "Бешёғоч" бозори директори Б. Валиев, "Аския" бозори директори А. Умурзоқовлар бор. Юнусобод, Қорақамиш, Олой бозорлари раҳбарлари Т. Умаров, Р. Файзиев, П. Муҳиддинов, А. Тўлагановлар ҳам ўта паст ҳуқуқий даражада иш юритаётганлари маълум бўлди. Қизиғи шундаки, уларнинг кўпчилиги бу масъулиятли лавозимларда 10—15 йилдан буён ўтирибди. Айримлари сўнгги 3—4 йил ичида "кўтарилган", ижобий таърифлар билан "танлаб" қўйилган.

Қолаверса, уларнинг деярли барчаси олий маълумотли, узоқ вақт раҳбарлик вазифаларида ишлаган шахслардир. Ўзингиз ўйланг, бозор қўмитасининг ҳуқуқ ва мажбуриятларини, нарх-наво, меҳнат қонунларини, чипталар нархини, бозорлар фаолиятини белгиловчи қонун-қоидаларни, аҳоли эҳтиёжини, деҳқон билан олибсотарнинг фарқини, қонунчиликдаги янгиликларни, муҳим давлат қарорлари ва Президент Фармонларини билмасалар, тасаввурлари юзаки бўлса, улардан нимани ҳам кутиш мумкин?

Бундай аҳвол республикамизнинг деярли барча вилоят, туман ва шаҳарларида ҳам қайд этилди. Юзлаб бозор раҳбарлари ўз вазифаларини бажаришга нолойиқ деб топилди. Кўпчилиги лавозимидан четлаштирилди. Жиззахдаги 14 та деҳқон бозори директоридан 5 таси ана шундай синовдан "йиқилди".

Қисқа қилиб айтганда, барча вилоят, шаҳар, туман деҳқон бозорлари мутасаддилари орасида ана шундай "тозаланиш" ўтказишга тўғри келди. Бу ишлар давом этмоқда.

Хуллас, бозорларда ободончилик, тартиб, имон ва ҳалоллик барқарор бўлишидан барча манфаатдор. Умумманфаат эса қонун билан ҳимоя қилинади. Токим, бозорларимиз халқ манфаатига хизмат қилсин!

Файзулла ҚИЛИЧЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси бўлим бошлиғи, адлия катта маслаҳатчиси.

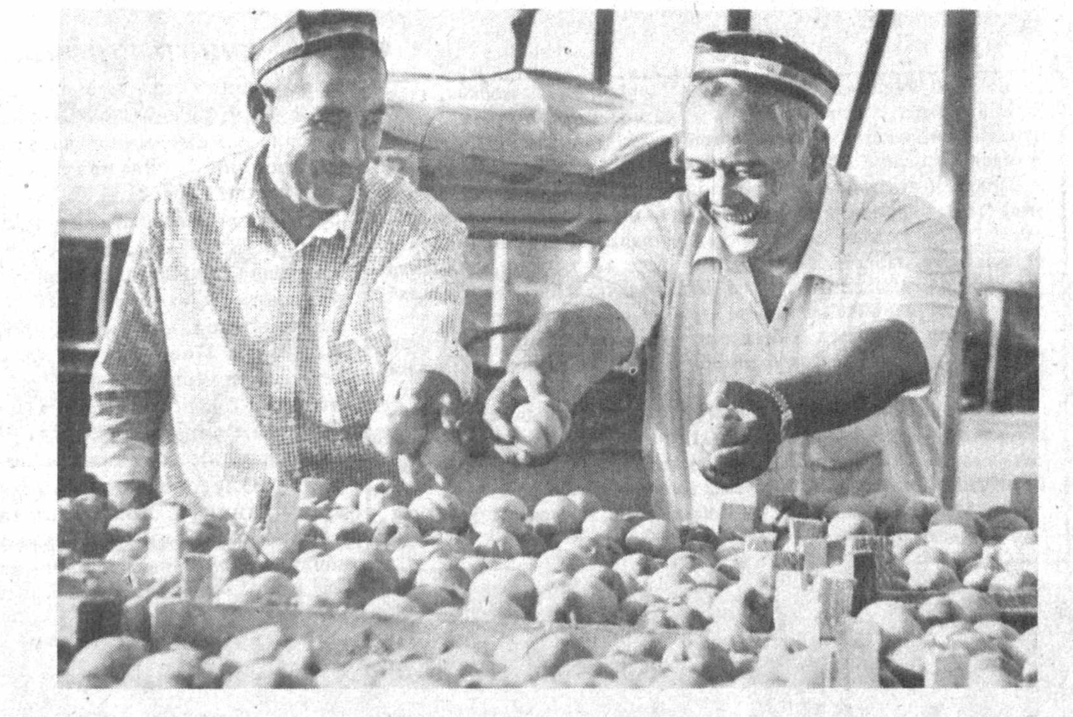

Қувасойдаги "Беҳизор" хўжалиги соҳибкорлари бу йил 1800 тонна мева, 700 тонна узум етиштириб, халқ дастурхонига тортиқ этиш ниятидалар. Ҳозир улар сараланган ноз-неъматни Тошкент шаҳри аҳолисига, Россиянинг Барнаул, Иркутск каби шаҳарларига ҳам жўнатишаяпти. МДҲ давлатларига юборилаётган мева-чева ҳисобига қурилиш материаллари, техника эҳтиёт қисмлари олиняпти.

СУРАТДА: Қувасой шаҳар кенгаши депутати, хўжалик раиси Неъматжон Абдуллаев ва механизатор Нозимжон Раҳимов.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛ олган сурат.

ЕВРОПА ҲАМЖАМИЯТИНИНГ ЁШ ФЕРМЕРЛАРГА ЁРДАМИ

Сирдарё вилоятида Европа ҳамжамияти комиссияси махсус лойиҳасининг экспертлари ишламоқда. Уларнинг асосий мақсади — жаҳон андазаларига мос келадиган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқаришни йўлга қўйишда вилоятдаги ёш фермерларга ёрдам беришдан иборат. Бу махсус лойиҳа МДҲ мамлакатларига техникавий ёрдам кўрсатишни кўзда тутувчи "Таъсис" дастури доирасида амалга оширилмоқда.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг турли тармоқлари бўйича французлик, голландиялик ва бельгиялик беш мутахассис лойиҳани амалга ошириш билан шуғулланиб, маҳаллий ҳамкасблари билан биргаликда энди иш бошлаётган тадбиркорларга замонавий хўжалик юритиш, маркетинг асосларини ўргатмоқда, ишлаб чиқариш ҳамда дала ва ферма маҳсулотларини қайта ишлашнинг илғор технологияларини жорий этишда ёрдам бермоқда. Европа ҳамжамияти комиссиясининг мутахассислари ёш фермерларга ҳар қандай бизнесни истеъмол эҳтиёжларини ўрганишдан бошлашни тавсия этишмоқда. Бу — жаҳон тажрибасига мос келади. Улар хўжаликлардаги мавжуд ресурслар ва имкониятларни ҳисобга олиб, ишлаб чиқаришни қайта қуриш юзасидан тавсия беришмоқда.

Яқин вақт ичида фермерлик мактабини ташкил этишга қарор қилинди. Бу ерда саккизта ўқув гуруҳи очилиб, ҳар бир гуруҳда 8-10 тингловчи шуғулланади. Амалий "дарс"лар учун энг янги технологияларни, қишлоқ хўжалик экинларининг энг яхши навларини, наслли моллар зотини ўрганиш билан шуғулланадиган махсус лаборатория ташкил этиш назарда тутилмоқда. Европа ҳамжамияти комиссияси мутахассисларининг бу мактаби Сирдарё вилоятида икки йил ичида маҳаллий фермерлардан юзлаб юқори малакали деҳқонлар ва чорвадорлар етиштириб беради.

Ўзбекистонда хусусий тадбиркорлик ва фермерликни ривожлантириш ҳамда қўллаб-қувватлаш лойиҳаси Европа ҳамжамияти комиссияси экспертлари томонидан республикамиз мутахассислари билан биргаликда ишлаб чиқилган эди. Бу лойиҳа Сирдарё ва Фарғона вилоятларида амалга оширилмоқда. Европа ҳамжамияти комиссияси бу мақсадни амалга ошириш учун 1 миллион экю ажратди. Лойиҳанинг амалга оширилиши фермерларнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва сотиш тизимини йўлга қўйишга, пировард натижада эса, Ўзбекистон аҳолисини сифатли озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни яхшилашга имкон беради.

Бундан икки йил муқаддам республикамиз ҳукумати билан Европа ҳамжамияти комиссияси ўртасида Ўзбекистонда иқтисодий ислоҳотлар ва бозор муносабатларига ўтиш жараёнида техникавий ёрдам кўрсатиш юзасидан ҳамжиҳатлик тўғрисидаги меморандум имзолангандан сўнг Европа Иттифоқи билан ана шундай ҳамкорлик қилиш имконияти вужудга келди.

(ЎзА мухбири)

Сотиб олинг ва эгалик қилинг !

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КЎЧМАС МУЛК БИРЖАСИ СИЗЛАРНИ ЭНГ УЛУҒ БАЙРАМ - ЮРТИМИЗ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ УЧ ЙИЛЛИГИ БИЛАН САМИМИЙ МУБОРАКБОД ЭТАДИ ВА ЖИЗЗАХ ВИЛОЯТ ДАВЛАТ МУЛКИНИ БОШҚАРИШ ВА ТАДБИРКОРЛИКНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ БОШҚАРМАСИ ҲАМДА ВИЛОЯТ КЎЧМАС МУЛК БИРЖАСИ БУГУН ЖИЗЗАХ ШАҲРИДА КЎЧМАС МУЛК ВА ҚУРИЛИШИ ТУГАЛЛАНМАГАН БИНОЛАРНИНГ НАВБАТДАГИ КИМОШДИ САВДОСИНИ ЎТКАЗИШИНИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

САВДОГА ҚУЙИДАГИ ИНШООТЛАР ҚЎЙИЛАДИ:

1. Пахтакор туманидаги меҳмонхона. Пахтакор шаҳри марказида. Ғиштдан қурилган, 2 қаватли. Атрофи мармар сувоқ қилинган, 50 ўринли ошхона, буфет, сартарошхонаси мавжуд.

Бошланғич баҳоси - 58 минг сўм.

2. Жиззах шаҳрининг Паркент кўчасида жойлашган қурилиши тугалланмаган шахсий уй. Уйнинг деворлари тош ва ғиштдан ишланган. Қурилган хона 8 та бўлиб, меҳмонхона, ошхона ва ертўлага эга. Уйнинг устки қисми ёпилмаган, сувоқ ишлари бажарилмаган.

Бошланғич баҳоси - 150 минг сўм.

3. Зафаробод туманидаги Алексеевский номли хўжаликда жойлашган маиший хизмат кўрсатиш биноси. 2 қаватли, 1974 йилда қурилган.

Бошланғич баҳоси - 22 минг сўм.

4. Ғаллаорол туманидаги савдо маркази. Амир Темур номли ширкатлар уюшмасининг 4-бўлимида жойлашган. 1992 йилда қурилган.

Бошланғич баҳоси - 10 минг сўм.

5. Пахтакор туманидаги "Пахтакор" ширкат хўжалигидаги ресторан. Ширкат хўжалигидан ўтган темир йўл ёнида жойлашган. 2-қаватли, пишиқ ғиштдан қурилган. 1-қаватида ошхона ва савдо дўкони, 2-қаватида ошхона зали ва буфет бор.

Бошланғич баҳоси - 20 минг сўм.

6. Бахмал тумани маркази - Ўсматдаги меҳмонхона. 1982 йилда қурилган, мазкур бино 25 ўринли бўлиб, 11 хонадан иборат. Сув, газ билан таъминланган.

Бошланғич баҳоси - 69,2 минг сўм.

7. Арнасой тумани марказидаги қурилиши тугалланмаган 12 хонали бино. 1992 йилда қурила бошлаган, эгаллаган умумий майдони 756 квадрат метр.

Бошланғич баҳоси - 6 минг сўм.

8. "Фориш" меҳмонхонаси. Бино 2 қаватли бўлиб, 1980 йилда пишиқ ғиштдан қурилган, 50 ўринли. Умумий майдони 691 квадрат метр. Махсус иситиш қозонхонаси, сув минораси бор.

Бошланғич баҳоси - 114 минг сўм.

9. Жиззах тумани 76-от заводининг "Равот" қишлоғидаги ошхона. Мазкур савдо шохобчаси ҳар томонлама талабга жавоб берадиган даражада қурилган, савдо зали ва омборхонаси мавжуд.

Бошланғич баҳоси - 13 минг сўм.

10. Жиззах тумани, Бобур номли жамоа хўжалигидаги ресторан. Ресторан Тошкент - Жиззах шаҳарлари ўртасидаги Катта автомобил трассаси ёқасида жойлашган.

Бошланғич баҳоси - 51 минг сўм.

КИМОШДИ САВДОСИГА ИШТИРОК ЭТИШ УЧУН ҚУЙИДАГИ ҲУЖЖАТЛАР ЗАРУР

ҲУҚУҚИЙ ШАХСЛАР УЧУН

1. Низом, таъсис шартномаси: рўйхатга олиниши ҳақидаги қарор.

2. Кўчмас мулк биржаси ҳисобига гаров пули ўтказилгани ҳақидаги тўлов шаҳодатномаси ёки омонат кассадан пул ўтказилгани ҳақидаги ҳужжат.

3. Аукционда иштирок этиш учун ариза.

4. Зарур ҳолларда ишонч қоғози (корхона муҳри билан тасдиқланган).

5. Далолатнома (корхона муҳри билан тасдиқланган).

6. Молиявий аҳволи тўғрисидаги банк маълумотномаси.

ЖИСМОНИЙ ШАХСЛАР УЧУН

1. Аукционда иштирок этиш учун ариза.

2. Кўчмас мулк биржаси жорий ҳисобига гаров пули ўтказилгани ҳақидаги тўлов шаҳодатномаси ёки омонат кассадан пул ўтказилгани ҳақидаги ҳужжат.

3. Фуқароларнинг шахсий паспорти.

4. Далолатнома (нотариусдан тасдиқланган).

5. Зарур ҳолларда ишонч қоғози (нотариусдан тасдиқланган).

Кимошди савдосига ўз вақтида ариза ҳамда бошқа зарур ҳужжатлар бурган ҳуқуқий ва жисмоний шахслар хусусийлаштирилаётган бино дастлабки баҳосининг 10 фоизини тўлаган ҳолда киритилади.

ҲАҚ ТЎЛАШ ШАРТЛАРИ

Кимошди савдосида қатнашиш учун аризалар ҳар куни соат 8 дан 20 гача қуйидаги манзилда қабул қилинади:

Жиззах шаҳри, Ш.Рашидов шох кўчаси, 39-уй, телефон 3-30-18. Жиззах вилояти касаба уюшмаси қўмитаси биноси (вилоят кўчмас мулк биржаси).

ЭСЛАТМА: Вазирлар Маҳкамасининг 29 апрелдаги 228-сонли қарорига ўзгартириш киритилиб, барча иншоотларнинг тўлов пули муддати бир йил қилиб, ҳар чоракда тўлаш белгиланган ҳамда бу қарор 1994 йил 28 июнь қарори билан кучга кирди.

Кимошди савдоси 1994 йил 23 август Жиззах шаҳар шартномасавдо биносининг мажлислар залида бўлади.

ЖИЗЗАХ ВИЛОЯТ ДАВЛАТ МУЛКИНИ БОШҚАРИШ ВА ТАДБИРКОРЛИКНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ БОШҚАРМАСИ. ВИЛОЯТ КЎЧМАС МУЛК БИРЖАСИ.

• *Халқ ҳунармандчилиги*

Кейинги йилларда унут бўлаёзган зардўзлик, ганчкорлик, ёғоч ўймакорлиги, сандиқсозлик, кошинчилик каби халқ ҳунармандчилигининг юзлаб шохобчалари истиқлол сабаб қайта жонлана бошлади. Бир пайтлар миллийлик тамғаси босилган бу ҳунарлар ҳозир юртимизнинг қайси шаҳрига борманг, бозор-ўчарларда, тарихий обидалар жойлашган маҳалла-кўйларда, сайлгоҳларда ўз жамолини кўз-кўз қилмоқда. Халқ амалий санъати билан шуғулланаётган жамоалар, оила ва хусусий фирмалар муваффақиятини эшитиб, қалбингиз фахрга тўлса, улар ишлаб чиқараётган истеъмол молларини кўриб кўзингиз қувонади.

Тошкент шаҳридаги Ўзбекистон халқ амалий санъати усталари бирлашмасида тайёрланаётган маҳсулотларни қўлингизга олиб, уларга диққат билан разм солганмисиз...

Ундай бўлса, эшитинг, бу ердаги қўли гул усталарнинг қалб қўрига йўғрилган буюмлар нафақат мамлакатимизда, балки хорижий элларда ҳам ўз мухлисларига эга. Бирлашма маҳсулотлари аллақачон Дания, Швейцария, Малайзия каби юртлар назарига тушган.

Яқинда мухбиримиз шу корхона раҳбари Абдураҳим УМАРОВ билан суҳбатда бўлди.

БОБОМЕРОС САНЪАТ

— Абдураҳим ака, дастлаб ўқувчиларимизни бирлашмангиз фаолияти билан қисқача таништирсангиз.

— Бирлашма ташкил этилгунича усталаримиз ҳар жойда кичик-кичик устахоналар қуришиб, меҳнат қилишарди.

1969-74 йилларда бўлиб ўтган халқ амалий санъати конференциясида тарқоқ ҳолда иш юритаётган усталарни бирлаштириш тўғрисида қарор қабул қилинди. Шундан сўнг тошкентлик наққош-уста Жалил Ҳакимов, қўқонлик ёғоч ўймакори, Ўзбекистон халқ рассоми Қодиржон ота Ҳайдаров, машҳур ганчкор Маҳмуд Усмонов ва бошқа усталар ҳаракати билан 1978 йилда бизнинг жамоа — Ўзбекистон халқ амалий санъати бирлашмаси ташкил топди.

Ҳозир бирлашмамизда кулолчилик, пичоқчилик, расм-миниатюра чизиш, ёғоч ўймакорлиги, сандиқчилик, ганчкорлик, наққошлик каби 20 дан зиёд санъат турлари бўйича иш олиб борилади. Жамоамизда ўз касбини пухта эгаллаган 500 нафардан зиёд халқ устаси меҳнат қилаяпти. Улар доимо ўқиб изланишда, ўз устларида тинимсиз ишлашади, янгиликлар яратиш учун қадимий халқ амалий санъатининг сир-асрорларини қунт билан ўрганишади. Биргина мисол, жамоамиз вакили Фахриддин Раҳматуллаев жумҳурият миқёсида биринчи бўлиб чармга миниатюра чизиш ҳунарини бошлаб берди. Бирлашмамизнинг ўнлаб қўли гул усталари Тошкентдаги "Туркистон" маданият саройини, Алишер Навоий ҳайкали теграсидаги мовий гумбазни бунёд этишди, Тошкент тайёрагоҳини безаш ва таъмирлаш ишларида ўз ҳунарларини намойиш этдилар. Юнусободда яқинда фойдаланишга топширилган теннис клубини пардозлаш ишларида ҳам наққошларимиз самарали меҳнат қилишди.

— Бирлашмада тайёрланаётган маҳсулотларга қайси даврдаги халқ амалий санъати руҳи сингдирилмоқда.

— Қадимда ота-боболаримиз кулолчилик, ёғоч ўймакорлиги, заргарлик ва наққошлик ҳунарларини пухта эгаллаган халқ усталари бўлишган. Шу туфайли Самарқанддаги тарихий обидалар, Бухоро, Хива, Қўқон, Тошкент шаҳарларидаги ёдгорликлар юзага келган. Уларнинг барчаси бизга бобомерос санъат намуналаридир. Бизнинг бугунги кундаги асосий мақсадимиз ана шу бобомерос санъатни авайлаб-асраш, таъмирлаш, келажак авлодга етказиш, қолаверса, азалий — миллий халқ удумларимизни, очиқроғи, ҳунармандчиликнинг барча санъатларини халқ ўртасида кенг тарғиб қилиш, янги-янги салоҳиятли усталарни тарбиялаб вояга етказиш.

Энди бевосита саволингизга қайтадиган бўлсак, усталаримиз асосан 18—19 асрларга оид ноёб иш намуналаридан фойдаланишмоқда. Айниқса, мисгар усталаримиз ана шу даврларда яратилган буюмларни тайёрланиш жараёнларини пухта ўқиб ўрганмоқдалар. Устозлар билан бамаслаҳат ўша давр иш услубини ўзларига сингдирмоқдалар. Демакки, яқин кунларда бобомерос санъатимиз жонланади.

— Абдураҳим ака, маълумки, усталик касбининг ўзига яраша инжиқликлари бор. Масалан, олайлик, ганчкорлик, бунда тўғри келган жойдан хомашё (тупроқ) олинавермайди.

— Тўғри, ганчкорлар ишининг пишиқ-пухта чиқиши, энг аввало, хомашёга боғлиқ. Шу боис бу соҳада меҳнат қилаётган усталаримиз гипс ва бошқа хил хомашёларни Ангрен шаҳридаги керамика заводидан келтиришади. Шунингдек, шаҳар четларидаги, қолаверса, қўшни вилоятлардаги тупроқ қатламида шўрланиш жараёни юз бермайдиган, юмшоқ, тоза — соф таркибли ерларни қидириб, ўша жойдан гил ва тупроқлар келтирилади. Энг асосийси, бу соҳада ишлаётган усталаримизнинг ҳар бир ишга поклик билан қўл уришидадир.

— Яхши меҳнат қилиш учун, энг аввало, яхши шароит бўлиши керак. Шундай экан, корхона ишчиларига яратилган шарт-шароитлар хусусида ҳам тўхталсангиз.

— Усталаримизнинг ҳордиқ чиқаришлари учун Оқтош шаҳрида дам олиш уйлари ташкил қилганмиз. Йил бошидан эҳтиёж сезган кишилар учун 2 миллион сўм-купонгача ёрдам пули бердик. Иш ҳақи шу йилнинг май ойида ўртача 450 минг сўм-купонни ташкил этди.

— Бугун бутун мамлакатимиз қутлуғ сана арафасида турибди. Бирлашма ишчи-хизматчилари бу айёмни қандай кутиб олишаяпти?

— Мустақиллик биз — бугунги авлодларга насиб этганлиги Тангрининг энг катта неъматидир. Агар бундан ўн йил олдин шу суҳбатга қўл урмоқчи бўлганингизда, аминманки, ниятингиз тўлиқ амалга ошмасди. Чунки ўша пайтларда халқ ҳунармандчилигига "миллийлик" тамғаси босилганди. Қолаверса, бу соҳа кишилари иккинчи даражали одамлардек эди. Шукрким, халқ ҳунармандчилигини ривожлантиришга, унинг қадимий анъаналарини жонлантиришга фақат мустақиллигимиз сабаб йўл очилди.

Бирлашмамиз ишчи-ҳизматчилари бу қутлуғ байрамни кўтаринки руҳ, янги-янги ижод намуналари билан кутиб олишмоқда. Агар байрам кунлари шаҳримизнинг кўча ва хиёбонларида, сайлгоҳларда кўргазмага олиб чиқилган маҳсулотларимиз ёки дўконлардан харид қилинган буюмларимиз бир кишига бўлса-да манзур тушса, демакки, меҳнатимиз бекорга кетмабди.

"Халқ сўзи" мухбири
Аслиддин САТТОРОВ
суҳбатлашди.

РУСТАМ ЖАҲОНДА УЧИНЧИ "ЗЎР" ШОҲМОТЧИ

Ёш шоҳмотчиларимиз Венгриянинг Сигед шаҳрида ўтказилган жаҳон чемпионатида қатнашишди.

Тошкентлик спорт усталигига номзод шоҳмотчи Рустам Қосимжонов 16 ёшгача бўлганлар мусобақасида қатнашиб, жаҳон чемпионатининг "бронза" медалини қўлга киритди. У тўққиз имкониятдан 7 очко жамғарди. Шунча имкониятдан 8 очко жамғарган венгриялик гроссмейстер Перет Леко жаҳон чемпиони бўлди. Латвиялик Морес Кракопс 7,5 очко билан иккинчи ўринни эгаллади.

Осиё чемпионатларида икки марта тўртинчи ўринни эгаллаган яна бир шоҳмотчимиз Марат Жумаев 18 ёшлилар мусобақасида қатнашди. Бу сафар Жумаевнинг омади чопмади. Жаҳоннинг 74 энг кучли шоҳмотчиси орасида бор-йўғи 42-поғонани эгаллади.

14 ёшлилар мусобақасида қатнашган самарқандлик Ирода Ҳамроқулова 9 имкониятдан 5 очко жамғариб, 18-поғонани банд қилди.

Шунингдек, жаҳон чемпионатида ҳамюртларимиздан Иброҳим Ҳамроқулов (Самарқанд, 12 ёш), Икром Ёдгоров (Самарқанд, 10 ёш), Ирина Горшкова (Тошкент, 18 ёш), Евгения Прокопенко (Тошкент, 16 ёш) қатнашиб, ўртача кўрсаткичга эришдилар.

Дунё биринчилигининг "бронза" медали соҳиби Рустам Қосимжонов айни кунларда мураббийси Сергей Пинчук устозлигида Осиё чемпионатида ватанимиз шарафини ҳимоя қилиб, дона суряпти. Чемпионат Катарнинг Доха шаҳрида ўтказиляпти. Осиё чемпионати юртимизда мустақилликнинг уч йиллиги нишонланадиган кунлар арафасида якунланади. Ўйлаймизки, умидли шоҳмотчимиз Дохадан ажойиб "совға" билан қайтади.

Р. ЭРМУҲАММАД,
"Халқ сўзи" мухбири.

СУРАТДА: шоҳмот бўйича дунё биринчилигининг "бронза" медали соҳиби Рустам Қосимжонов.

ЎЗБЕКИСТОН СПОРТИ ХИТОЙЛИКЛАР ЭЪТИБОРИДА

Хитой Халқ Республикаси телевидениесининг бир гуруҳ журналистлари айни кунларда мамлакатимиз бўйлаб ижодий сафарда юрибди. Ижодий гуруҳ республикамиз спортига оид кинофильм олишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган. Ҳозиргача улар Самарқанд ва пойтахтимиздаги спорт иншоотларида бўлишди. Республикамизда спортнинг ривожланиши учун яратилган шарт-шароитлар билан танишдилар.

— Ўзбекистон Президенти жаноб Ислом Каримовнинг 1992 йилда бизнинг юртимизга ташриф буюриши алоқаларимиз тарихида янги саҳифа очган эди, — дейди делегация раҳбари Хуан Хэхай. — Шу йил баҳорда ХХР давлат кенгаши раҳбари Ли Пэн жанобларининг юртингизда бўлиши эса Хитой халқининг мустақил Ўзбекистонга нисбатан қизиқишини янада оширди. Шунинг учун ҳам биз ўз ижодий сафаримиз чоғида нафақат мамлакатингизнинг спорт ҳаёти, балки ўзбек халқининг миллий урф-одатлари, қадриятлари билан ҳам танишиб, уларни кинотасвиримизда акс эттиришга ҳаракат қиляпмиз. Биз Самарқанд шаҳрида бўлган чоғимизда қадимий обидаларни кўриб, мамлакатингизнинг бой ўтмиш меросига эга эканлигига, ўзбек халқининг буюклигига яна бир бор амин бўлдик. Халқингиз ғоят меҳмондўст экан. Ижодий сафаримиз хулосаларидан келиб чиқадиган бўлсак, Ўзбекистонда спортнинг янада ривожланиши учун жуда яхши шарт-шароитлар яратилган. Айниқса, бизда Қибрай спорт мажмуаси катта таассурот қолдирди. Ижодий гуруҳимиз бир ойдирки, Марказий Осиё мамлакатлари бўйлаб сафарда бўлди. Лекин ҳеч қаерда бундай имкониятлари кенг спорт машғулотлари ўтказиш базасини учратмадик. Биз тасвирга олаётган кинофильм Японияда ўтказиладиган Осиё ўйинлари олдидан, сентябрь ойида Хитой ойнаи жаҳони орқали намойиш қилинади. Унда биринчи марта қатнашаётган Марказий Осиё мамлакатлари, шу жумладан, Ўзбекистон спортчилари ҳақида маълумотга эга бўлиш бизнинг спортчилар учун ғоят муҳимдир.

Хитой мамлакати журналистлари кеча "Юнусобод" теннис кортида бўлишди. Ижодий гуруҳ республикамиздаги ишларини ниҳоясига етказгач, Туркманистонга жўнаб кетади.

Расул ЖУМАЕВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

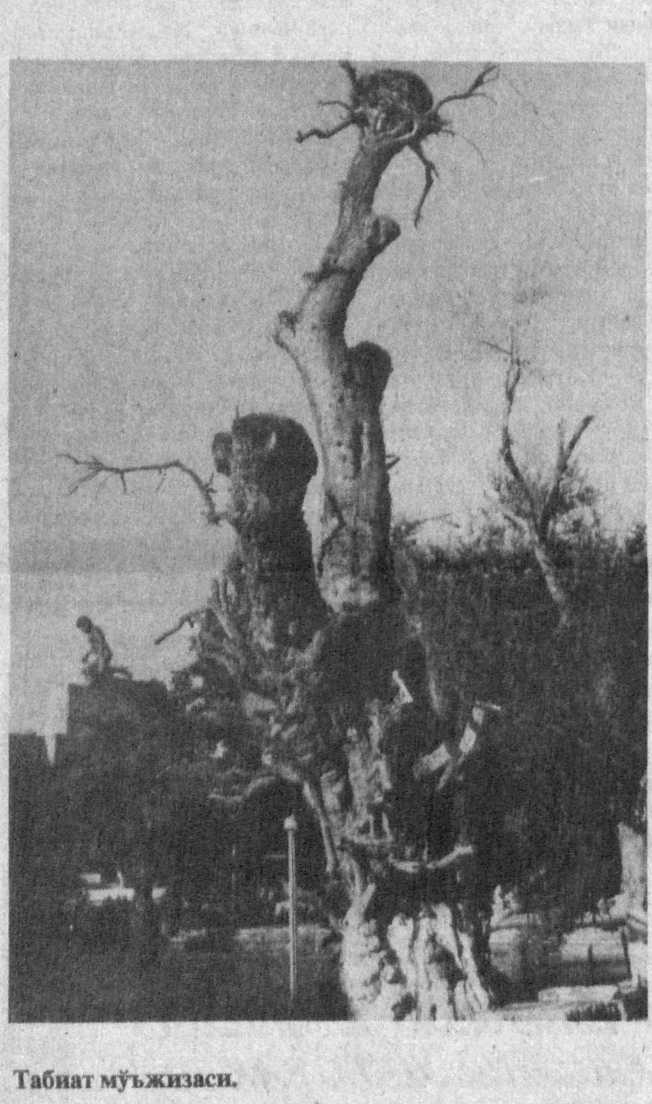

Табиат мўъжизаси.

ДЕПУТАТЛАР ҲАҚИДА РИСОЛА

Шаҳар кенгаши депутати нималарга қодир? Мамлакатимизда катта миқёсдаги ислоҳотлар амалга оширилаётган бугунги кунда улар асосий эътиборни нималарга қаратишаётир?

Яқинда Самарқанд шаҳар ҳокимияти ташаббуси билан чоп этилган "Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак" номли рисолада ана шулар тўғрисида фикр юритилади. Бу китобча асосан шаҳар кенгаши депутатлари ҳақидаги лавҳалардан ташкил топган.

Унда турли касб эгалари ва фидойи депутатлар фаолиятидан ҳикоя қилинади. Шаҳардаги тиббиёт билим юрти директори Яхшинор Аллаёров, "Оби Маҳшат" маҳалласи оқсоқоли Мамат Аҳмедов, Алишер Навоий номли 10-ўрта мактаб директори Иброҳим Раупов ва бошқалар ана шундай кишилар жумласидан.

Рисола асосан шаҳар кенгаши депутатлари иш тажрибасини оммалаштириш мақсадида чоп этилган бўлса-да, аммо уни қўлига олган барча кишиларда ҳам қизиқиш уйғотади.

М. МУҚИМОВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

''БАРИШ ТИЖАРЕТ'' шуъба ширкати нақд пулсиз тўловларга қуйидаги молларни сотиб олишга эҳтиёжи бор:

1. Пахта ипликлар (№34-1;2 ва №54-1;2).
2. Бўз матолар (эни 145 см. дан юқори ва қалин бўлиши лозим).
3. Жайдари қўйлар терилари (70 дц. дан катталари ва 1 навлари бўлиши лозим).

Шунингдек ушбу ширкатнинг Тошкентдаги омборидан пилорама сотилади (Туркия маҳсулоти). Биз учун ҳар турли тўловлар қулайдир. Маълумот учун телефонлар: 41-00-72, 41-01-72.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ФАН ВА ТЕХНИКА ДАВЛАТ КОМИТЕТИ (ЎзР ФТДК)

Республиканинг илмий ва илмий-педагогик ходимлар тайёрлаш билан шуғулланувчи барча вазирликлари, комитетлари, академиялари, олий ўқув юртлари, илмий муассасалари ва ташкилотлари раҳбарларига қуйидагиларни маълум қилади:

1994 ЙИЛ 1 ДАН 30 ОКТЯБРГАЧА

ЎзР ФТДК ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ 1995 ЙИЛГИ ДАВЛАТ СТИПЕНДИЯЛАРИ СОВРИНДОРЛИГИГА 2-ЎҚУВ ЙИЛИНИ МУВАФФАҚИЯТЛИ ТУГАТГАН 3-ЎҚУВ ЙИЛИ АСПИРАНТЛАРИ ЎРТАСИДА

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Танлов Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 25 мартдаги "Ўзбекистон ўқувчи ёшларини тақдирлаш ва моддий рағбатлантириш тўғрисида"ги 157-сон қарори, "Аспирантлар учун Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат стипендиялари тўғрисида"ги Низом ва уларни тайинлаш тартибига асосан ўтказилади.

Вазирликлар, комитетлар ва академиялар Ўзбекистон Республикаси Президентининг аспирантлар учун 1995 йилги давлат стипендияларини тайинлаш бўйича олий ўқув юртлари, илмий муассасалар ва ташкилотларнинг илмий кенгашлари қарорлари асосида тайёрланган тавсияномаларини ҳамда номзод аспирантларнинг ҳужжатларини 2 нусхада ЎзР ФТДК га 1994 йил 1 дан 30 октябргача юборишлари керак.

Манзилимиз: 700017, Тошкент шаҳри, Х. Сулаймонова номидаги кўча, 29. тел. 39-16-50.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИ ТИББИЁТ БИЛИМ ЮРТИ 1994-1995 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН КУНДУЗГИ БЎЛИМГА ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти Тошкент шаҳри ҳамда Республика вилоятларининг даволаш муассасаларида ишлаш учун

" ҲАМШИРАЛИК ИШИ"

тиббиёт ҳамшираларини тайёрлайди.

ҲУЖЖАТЛАР 28 АВГУСТГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Манзилгоҳимиз:

Тошкент шаҳри, Чилонзор тумани, 1-мавзе, Чилонзор кўчаси, 9-уй (2, 34, 50, 77, 94, 80, 118-автобуслар, 76 11, 16-троллейбуслар, 9, 4-трамвайларнинг "Чилонзор" бекати. Метронинг "Ҳамза" бекати).

АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТЛАРИ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси ўзининг Эксперт марказы орқали тегишли лицензияларга (рухсатга) эга бўлган ихтисослаштирилган корхоналарда қимматли қоғозлар тайёрлашга буюртмаларни жойлаштиришни таъминлайди, шунингдек акционерлик жамиятларининг шаклланиш тартиби бўйича уларнинг таъсис ҳужжатларини ишлаб чиқишда, юстиция органларида давлат рўйхатига олишга ҳужжатлар пакетларини ва молия органларида акцияларнинг эмиссия пакетлари проспектларини расмийлаштиришда консультатив ва бошқа ёрдамлар кўрсатади.

Мурожаат учун манзилгоҳ:

Мустақиллик майдони —6, Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитасининг Эксперт маркази

Телефонлар:

39-18-00, 39-14-80

«БОҒИ ЭРАМ» ОҒУШИДА

Яқинда пойтахтимизнинг "Боғи Эрам" истироҳат боғида қурувчилар ва архитекторларнинг касб байрамига бағишланган "Ўзбекистон — Ватаним маним" деб номланган катта сайил бўлиб ўтди. Оромгоҳ эрталабданоқ одамлар билан гавжум бўлиб кетди. Кишилар байрамона кайфиятда боғда мириқиб ҳордиқ чиқаришди. Соя-салқин жойлар, кўркам, манзарали дарахтлар оғушида уюштирилган турли қизиқарли тадбирлар кишилар кайфиятини янада кўтариб юборди.

Тадбирда кекса маданият ходими Неъмат Дўстхўжаев, физика-математика фанлари номзоди Фатхулла Зикриллаев ва бошқалар сўзга чиқишиб, жумҳуриятимиз қурувчиларининг бунёдкорлик ишлари ҳақида тўлқинланиб гапиришди.

Икки кун давом этган мазкур байрамнинг қизиқарли ва мазмунли ўтишида Аҳаджон Тўлаганов раҳбарлигидаги "Ихлос" ҳамда Мирзо Улуғбек туманидаги маданият уйи ҳаваскорлик гуруҳлари ғайрат кўрсатишди. Улар ўзларининг дилрабо куй ва қўшиқлари билан йиғилганлар дилини хушнуд этдилар. "Боғи Эрам" маданият ва истироҳат оромгоҳи ходими Абдувоҳид Амировнинг ичакузар аскиялари кишиларда чуқур таассурот қолдирди. Тадбир сўнггида байрам қатнашчиларига оромгоҳнинг эсдалик совғалари топширилди.

Аслиддин АБДУСАМАД ўғли,
"Халқ сўзи" мухбири.

"Маданият" илмий-ишлаб чиқариш савдо-маданий маркази Тошкентдаги омборидан аравачали *"Урал"* мотоциклларини, хорижда ишлаб чиқарилган эркак ва аёллар туфлиларини, ҳар хил газламаларни, *"Полюс"*, *"ОРСК-416"* маркадаги музлатгичларни, *"Чайка"* тикув машиналарини ҳамда бошқа турдаги халқ истеъмол молларини сотади.

Маълумот учун телефонлар:
45-47-45; 45-49-52; 45-85-56.
Манзилимиз:
Тошкент, Шайхонтоҳур тумани, Фурқат кўчаси, 1, "Халқлар дўстлиги" метро бекати.

Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси хорижий мамлакатларга эшиттиришлар республика радиоси жамоаси "Ватандош" бош муҳарририяти режиссёри Ф. Лутфуллаевга отаси

Эгамберди ЛУТФУЛЛАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси республика телевидениесининг жамоаси ижтимоий-сиёсий кўрсатувлар таҳририятининг бош муҳаррири Тўлқин Ҳайитовга отаси

Мингбой ҲАЙИТОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ўсмирлар бошқармасининг етакчи мутахассиси И. Раҳимовга онаси

Қамария САИДАҲМЕДОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

● ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.

Бош муҳаррир: Анвар ЖЎРАБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Абдунаби БОЙҚЎЗИЕВ, Эсиргап БОЛИЕВ (масъул котиб, "Халқ сўзи"), Эркин ВОҲИДОВ, Миракмал МИРАЛИМОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари, "Халқ сўзи"), Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, "Народное слово"), Людмила ПОРФИРЬЕВА, Қулаҳмад РИЗАЕВ, Александр ТЮРИКОВ (масъул котиб, "Народное слово"), Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Муҳаммаджон ҚОРАБОЕВ, Сандаҳрор ҒУЛОМОВ.

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.
Навбатчи муҳаррир — И. Ўтбосаров, навбатчи — Т. Долиев.

Рўйхатдан ўтиш тартиби №0001 Буюртма Г. — 1053 70362 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А — 2 Босишга топширилди — 02.50.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили «Буюк турон» кўчаси, 41. 1 2 3 4 5 6 Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топшириш вақти — 21.00. 1 2 3 4 5 6